

Драгољуб Златковић*, Пирот

Dragoljub Zlatković, Pirot

МИКРОТОПОНИМИЈА ОПШТИНЕ ПИРОТ – ДОПУНА

MICROTOPONYMY OF PIROT MUNICIPALITY – AMENDMENT

Сажетак: Целокупна микротопонимија општине Пирот објављена је у четири броја и шест двоброја Пиротског зборника у периоду 1996 - 2014. Микротопонимију слива Темштице и Топлодолске реке бележи осам аутора, подручје Горњег Висока два аутора, а све остало један аутор. У овом раду се дају нови подаци из архиве аутора и са терена. Методологија је иста као и у претходним радовима, једино што се у овом случају, да би се олакшало њихово коришћење, даје и азбучни ред свих села општине Пирот. Било би добро да рад на микротопонимији продуже и други аутори, нарочито завичајци, исправљају погрешне податке и уносе нове, при чему ће већ објављени подаци бити врло солидна основа.

Abstract: The entire microtoponymy of Pirot Municipality was published in four editions and two double editions of Pirot Collection of Works in the period 1996 - 2014. Microtoponymy of the river Temštica and Toplodolska river basin was recorded by eight authors, the area of Gornji Visok by two authors and the remaining part was recorded by one author. This work gives new data both from the archive of the authors and from the area. Methodology is the same as in the previous works. This work also gives the alphabet order of all the villages of Pirot

* dragoljub.zlatkovic010@gmail.com

municipality in order to simplify its use. It would be recommended that other authors continue to work on the microtoponymy, especially the homeland authors who would correct wrong data and enter new ones whereas the already published data would represent a solid basis for the work.

Кључне речи: микротопонимија, Пирот, посебности рељефа, клима, хидронимија, путеви, пољопривреда

Key words: Microtoponymy, Pirot, relief features, climate, hydronymy, roads, agriculture

Целокупна микротопонимија општине Пирот објављена је у четири броја и шест двоброја Пиротског зборника у периоду 1996-2014. Објављени текстови спадају у ред цитиранијих и траженијих текстова Пиротског зборника од стране истраживача језика, историје, митологије, обичаја, културе, традиционалне привреде, народног живота уопште и далеко надмашују добру намеру и сугестију проф. др Недељка Богдановића да је што пре забележимо и објавимо. Почели смо да је бележимо готово у последњи час. Микротопонимију слива Темштице и Топлодолске реке бележи осам аутора, подручје Горњег Висока два аутора, а све остало један аутор. Објављивање по географским целинама иде следећим редом:

1. Микротопонимија слива Темштице и Топлодолске реке: Базовик (Бз), Засковци (Зс), Куманово (Ку), Мирковци (Мр), Ореовица (Ор), Рагодеш (Рг), Рудиње (Ру), Темска (Тм), Топли До (ТД), Церова (Цер) (Микротопонимија слива Темштице и Топлодолске реке, 1996).

2. Микротопонимија слива Височице - Средњи Висок: Бела (Бе), Велика Лукања (ВЛк), Гостуша (Гос), Завој (Зав), Мала Лукања (МЛк), Паклештица (Пк), Покровеник (Пок) (Златковић, 1998).

3. Микротопонимија слива Височице - Горњи Висок од Славиње до Владикине плоче: Брлог (Брл), Височка Ржана (ВРж), Дојкинци (Дој), Јеловица (Јел), Росомач (Рос), Рсовци (Рс), Славиња (Д-Сл) (Златковић и Васић, 2000).

4. Микротопонимија Старе планине - Горњи Висок од Браћевца до Влковије, и Шугрин: Бољевдол (Д-Бљ), Браћевци (Д-Бћ), Влковија (Д-Вл), Горњи Криводол (Д-ГК), Долњи Криводол (Д-ДК), Изатовци (Д-Из), Каменица (Д-Км), Сенокос (Д-Сн), Шугрин (Ш) (Златковић, 2002).

5. Микротопонимија десне обале Нишаве од Милојковца и Обреновца до Градашнице и Нишора: Басара (Бс), Бериловац (Брц), Велико Село (ВС), Градашница (Гра), Градиште (Грш), Добри До

(ДД), Извор (Изв), Крупац (Кр), Милојковац (Мл), Нишор (Нш), Обреновац (Об), Чиниглавци (Чин) (Златковић, 2006).

6. Микротопонимија десне обале Нишаве од Сопота до Враништанске реке, и Станичење: Враниште (Вр), Орља (Орљ), Осмакова (Ос), Сопот (Соп), Станичење (Ста), Црвенчево (Црв), Црноклиште (Цр) (Златковић, 2008).

7. Микротопонимија леве обале Нишаве од Срећковца до Држине: Беровица (Бер), Власи (Д-Ви), Војнеговац (Вој), Горња Држина (Држ), Јалботина (Јал), Петровац (Пет), Планиница (Пл), Срећковац (Сре), Суково (Сук) (Златковић, 2009).

8. Микротопонимија слива Расничке и Костурске реке: Барје Чифлик (БЧ), Блато (Бла), Велики Суводол (ВСв), Гњилан (Гњ), Камик (Км), Костур (Кс), Мали Суводол (МСв), Нова Мала (НМл), Пасјач (Пс), Понор (Пн), Присјан (Пн), Присјан (При), Расница (Рас), Сиња Глава (СГл), Церевдел (ЦД) (Златковић, 2011).

9. Микротопонимија леве обале Нишаве од Малог Јовановца до Пирота: Велики Јовановац (ВЈ), Мали Јовановац (МЈ), Пирот (Пир), Пољска Ржана (ПРж), Трњана (Трњ) (Златковић, 2013).

10. Микротопонимија слива Топлодолске реке и Темштице: Топли До (ТД) и Куманово (Ку). Поново су дати атари Топлог Дола и Куманова због изразите непотпуности и неповезаности раније објављених података. (Златковић, 2014).

Овим радом, којим дајем нове податке из своје архиве и са терена, завршавам истраживање микротопонимије општине Пирот. Методологија рада је иста као и у мојим претходним радовима, једино што у овом случају, да бих олакшао њихово коришћење, дајем азбучни ред свих села општине Пирот и поједностављујем нека графичка решења. Очекујем од оних који настављају рад на микротопонимији, поготово од завичајаца, да темељно ишчитавају објављене текстове, да исправљају погрешно и да у своје радове уносе нове податке до којих претходници нису дошли.

БАЗОВИК (Бзџвик). (*Били смо на регрутацију двајес и два вршњака тријес и седмо годиште из Базџвик. У моју малу у Брдо има бунар дубок осам метра, вода ледена, одма огладнејеш кад се напијеш.* Витомир Ранчић, 1937). ДЕЛОВИ СЕЛА: *Грломова мал.* РОДОВИ: Алéксини; Баџини; Ваџини; Дџини; Дукатинови; Карпузови; Катéновци; Лилаини; Османовићи; Сџини. СЛАВЕ И ПРЕСЛАВЕ: 1. Сеоска слава: *Свети Илија* (2. август). 2. Црквена слава: *Свети Ранђел и Онофурије* (25. 6). 3. Литијска слава: *Ђурђевдан*. КУЛТНА МЕСТА И ИЗВОРИ: Црква Св. Онофурије (*Унурије*) из 1930. године (Бз, Ш) у *Бигър*. ОБРОЦИ И ЗАПИСИ: 1. Оброк и запис: (*Крушка*) у *селó, Прéслава*. 2. Оброк (*Св. Ђорђе*) на *Црквиште* у *селó*. 3. *Св. Рáнђел на Крс* (у *селó*). 4. *Св. Рáнђел* и још

неколико оброка на *Ратков присад*. 5. *Крс и мирó према Орљу*. 4. *Св. Ранђел према Рагодеш*. 6. *Оброк на Голéми цёр*. 7. *Оброк Петровдан у Владов крс*. 8. *Видовдански крс у Градиниште*. 9. *Оброк Св. Марко и мирó* 10. *Оброк Св. Илија у Свети-Илију*.

БАРЈЕ ЧИФЛИК (*Чивлик, Барје Чивлик*). РОДОВИ: Василáчкови; Јагурíдини, пореклом из Беровице; Пёнђине.

МИКРОТОПОНИМИЈА: *Главан (Рас, БЧ)* - извор. Поред пута Барје Чифлик - Расница.

БАСАРА (*Басара*). (*Планина Басара има у Поганово*). (*По двéста крупчкa говéда на́сла су у Лéије*). РОДОВИ: Радёнкови; Чáлини. НЕЧИСТА МЕСТА: 1. *Крушка до гробље (Код гробље код крушуту јавља се сото́на у бел мантил. А оно бил Деда-Мáксија у мантил. Сава Ђорђевић, 1928)*. 2. *Драгáнова круша усрéd селó (Там на раскрсницишту излáзи сото́на. И нéма дру́га мéста у наш áтар кудé нéшта излáзи. Сава Ђорђевић, 1928)*.

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Баба-Рáнчина пóтока - стаза. (Мáјћа на Бабу-Рáнчу је из Мíнчини из Извóр. Повéли неvéсту у Басáру, нéшти ишли. Па она́ реклá, кадá су излэзли на Рáвни пýт: - До кудé смо стíгли? А они́ рекли: - Баба-Рáнчина пóтока на Рáвни пýт, још мáлко остáло! А она́ реклá: - Ако је тóва Рáвни пýт, с.е.м ви се у Рáвни пýт! Шумадинка Ђорђевић, 1928).

Видачóв вртон - увала, пашњак.

Глáвшин кáмик - стена, честар.

Драгáнова круша - раскрсница, средина села. (*Драгáнова круша је између Гóрњу малу́ и Дóлњу малу́, усрéd селó, раскрсница*).

Круша - ливаде, њиве. (*До селó*).

Погачáнов вртон - увала, ливаде, шума. (*Погачáнови су се одселíли у Зáганицу*).

Црновíнше колибе (у Планини́цу) - пашњак, ливаде. (*Некадашње стáниште Каракáчана*). (*Оне́ су камто Ђсовци*).

Џурцино брáниште (Бс, Изв) - шума.

Штáвинска дупка (у Гáрваницу)-јама, стена, честар. (Раскóпају и најду пáвте).

БЕЛА (*Бéла*). Воденице на Белској реци (*Тáнчине и Маријине воденице на Бéлску реку*). Пекли су креч. (*У Дудин дóл кречáна и двé кречáне на Бéлску реку*). РОДОВИ: Маријини (*Св. Никола*); Црешњарóви (*Св. Јован*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Плáз - падина, пашњак. Оштра и дуга падина. (*Низ Плáз се спушта усóв кам Брóд*).

Суво врелó /Сува печ (над Карáвулуту) - пећина из које повремено избија вода. (*Ка одвије ћиша или снэг, тбг излáзи вода́ на*

Сúву дúпку. Пéч, а гóре Сúва печ, избíје водá и бíје у сúпротну страну. Кадá дóјде големá водá, бíје по дéсет мéтра úвис).

Трáпчиње - коса, пашњак, шума.

БЕРИЛОВАЦ (Берíловици). (*Од Рúговац, кудé је селóто билó, слазíле крáве дóле, па се селó преселило. Јелена Дончевић, 1942, Нш, Брц, Пир*). (*На Рáду Рíчковога баиштá оставíл нáре, па Рáда доишъл при мојéга дéду Мáну на сáвет: -Чича-Мáне, баиштá ми оставíл парíце па сам доишъл да те питујем каквó да прáвим сас њи! А дéда му рекъл: - Чујем да че се прáви големá фáбрика. Висóчање че слéзну, че трáже плацéве и че прáје куће. Купи мéсто тува кудé су лозјáта и че га дéлиш на плацéве, и че се огаздииш! И он га послуша, и дóјде до големé нáре. Јелена Дончевић, 1942).* (*Извóрци имају цркву, шкóлу, пóбогати су од нас и прáве се силни. Божидар Стефановић, 1937*). РОДОВИ: Ваћíлови (Дéско); Гаћини (Чеда Гака); Жíвковци; Стамéновићи (*Сóкол Стамéновић је доишъл из Брлóг и нéје имáл децá*); Шумкарéви. Има доста Берилувчана који су домазетови у Извору.

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Дáва (Брц, Изв) - извор, виногради, воћњаци. (Поврéмено на извóрскуту страну избíва водá на два-три д́на).

Клáденче у Лáзење - извор. Појило. (Нíкад нéје пресушувало и имáло је там две корíта, а сá понíра, нéма га; нáдла дíзалица на њега и затворíла га).

Крљевац - шума, пашњак, њиве, виногради.

Мéчи дол - шума, пашњак, ливаде. (Ми Берíловчање га кáжемо Мéчи дол, а Град́шничање га кáжу Цíгансћи дóл).

Рúговац - извор, њиве, ливаде, шума. (За врéме рáта пресъла је водá у селó па смо ишли за вóду у Рúговац, отúд смо доносили).

Тиримици́ница (Брц, Пир) - њиве, баште. Између пута Пирот - Крупац, железничке пруге и Нишаве.

Цíгансће парасíне - шума, пашњак.

Чубрица (Изв, Брц) - пашњак, шума. Према Планинарском дому. Расте чубрика.

БЕРОВИЦА (Бéровица).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Граденица - извор. (Увек је имáла вóду)

Јасичје - шума.

Језеро - пашњак, језеро. Повремено језеро. (Билó је језеро кад сам билá детé, нéје одскóро. Драгиња Петровић, 1922).

Мишина - извор. Извор испод села, стална вода.

Слѝвница /Слѝвица - пашњак, шума, ливаде, њиве. (Слѝвница, вода се там слѝва. Каванова плóча и Слѝвица, идемо там на Цуриовдѝн за цвѝће).

БЛАТО (*Блáто*). Блато је пре Другог светског рата имало три кмета, за три дела села и три атара (Церóвик, Блáто и Лопáшница), а једно гробље за сва три дела. Са бројним досељеницима се лепо слажу. (*Они који су се доселили у Блато после Другог светског рата, сви су учтиви и одлични људи*). РОДОВИ: Вацѝнини (*Променѝли смо прѝзиме од Ђѝрић на Вацѝћ и сá смо Вацѝћи, Вацѝнини*); Дњковци; Кокошкарѝве (*Неки билѝ кокошкарѝ. Једѝн од њи: сви орѝси његóви*); Пѝјчини; Чуркáлови.

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Бáлван - њиве. (Купим њѝву у Бáлван , у блáтско, од краљеве пáре, што ме, најбољег оснóвца, краљ нáгради. Љубисав Данковић, 1919).

Градѝна - њиве, баште.

БРЛОГ (*Брлóг*). ДЕЛОВИ СЕЛА: Табáчница (*Табáчница у Рóђинци билá до мóс и сá се местóто зовѝ Табáчница*). РОДОВИ: Лúлини; Круњѝлини; Мѝтини, пеј. Дúрини (*Мѝта Рáнчић, наш прáдеда, прѝдеда, по њѝга смо Дúрини. Кад је бил дете на бил дебѝл, дурдуљес, на му се мáјђа рáдувала: -Мáмин дурда! Мáмин дурда! И на по тóва је добѝл прекóр Мѝта Дурда, и нѝ смо на по тóва добѝли прекóр Дурдини. Ђорђе Ранчић, 1924*); Паничѝнини; Шушпáри /Алѝксићи (*Једѝн од њи бил у градѝну, на видѝл човѝка којѝ је пошѝл у град, на му рекѝл: -Евѝ ти пáре, на ми купи шушпѝ у град*). ЛЕКОВИТ ИЗВОР: *Лековѝта вода (Супрóтива Сѝлиште вода у венѝцат, куде дрúмат, за óчи).*

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Бóшков прѝслап - превој, камењар, пашњак. (На Бóшков прѝслап је билá млекáра).

Водáта што пропáда у Понóр - извор, поток. (Извѝра и пропáда у Понóр, а излáзи у дођинско на Жубѝрну).

Зѝл брод - газ на Височици.

Качемáнов слóг (према Пинѝт) - шума, пашњак, њиве.

Орнѝчѝи дóл - камењар, честар, извор. (Из Орнѝчѝи дóл водáта се не пѝје. Какѝв си гáдан, како да те је свагáл Орнѝчѝи дóл).

Прзлáвица - оштра падина. Клизиште.

Цивуњ - узак пролаз, стена, шума. (Цивуњ је тóлко широкó да мóже говѝдо да прóјде).

Цѝганско сѝлиште - шума, пашњак. (У Брлóг имамо Цѝганско сѝлиште, ама нѝмамо Цѝгање).

ВЕЛИКА ЛУКАЊА (Лукања, арх. Голѐма Лукања). (Лукања била Луковица, рацало се млого лук. Три-пути се селило. Прво је било у Селиште, на Подрекá, на после Лукања куде је. Из Селиште се селило од корелу. Загорка Цунић, 1937). (У Пресечицу, у нишорско, Луканци су имали лозја, на у земљу су там држали ббчве). РОДОВИ: Велини, старо име фамилије Алиловци; Воденчање; Дудини, од Поповци, из Циганске мале, одселили се 1938. у Јаково у Војводину; Јанини, кућа им била на Трапу, одселили се у Добановце 1946 (Јанини и Дудини одселени у Добановци); Манићи (На мајћу ми умре муж у Дојћинци, на се она пожени за Саву у Андрџинци у Велику Лукању и доведе башту ми Влајка. Њега су звали Влајко Андрџинчи, али он не узне Андрџинско презиме Манчић, него, када дојде у Бонини зет, сачува његово презиме Манић из Дојћинци. Христина Димитријевић, 1931); Маркови; Миткови (Миткови и Маркови, једна фамилија). Од Дудиних је хајдук Колчаг, који је засновао фамилије Дудини у Избору и Луканци у Пироту, а у атару Велике Лукање постоји Дудина дупка. (Плац од Дудини, малко преко гробље, ми смо купили и тамо је наше гувно. Драгољуб Цветковић, 1937).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Бела водица (Гос, ВЛк) - извор, пашњак, њиве.

Воденична вада - канал, вада. Води воду од Гостушице за потребе воденица и за наводњавање башти.

Вртоп - шума, њиве.

Гола чука - врх, голет, пашњак.

Ђурина падина - ливаде, њиве.

Јоћер /Јовћин рт - шума, њиве, воћњаци. (Мецу Церачин и Коњештип, купено од некоју Јовку).

Кáмени мос - мост. (Од Воденчање вада. Иде преко Кáмени мос преко Воденичну ваду од Гостушицу. Велимир Костић, 1909).

Пештер - стена, пећина. (Према Кóзји камик има пештер од луканскуту страну, одма поди Вецуту нади Тељáто).

Пóдмол - баште.

Попушчевица (Гос, ВЛк) - ливаде. Ливаде испод Биславе.

Чáчин вѝр - вир. Једно од купалишта на Височици. (Е, нема више вѝрове куде смо се играли: Вражубарчи вѝр, Станишков вѝр, Подрекá, Ђурин вѝр и Чáчин вѝр испод Лѝшје, веч у малолуканско. Нема више онѝја градине куде смо крали краставице, на сливе, на ујесен зѝље неопрано, благо ко мѝд. Синиша Марковић, 1954).

ВЕЛИКИ ЈОВАНОВАЦ (Алачев Чѝвлик). РОДОВИ: Гаротини /Сáвићи, доселили се из Дојкинаца (С мршаву кобилу се доселили у Алачев Чѝвлик. Василије Петровић, 1941, Гостуша); Игнатине (Јóца).

МИКРОТОПОНИМИЈА: Дѝлћина бáра - њиве, баште, воћњаци.

ВЕЛИКИ СУВОДОЛ (арх. *Голѐми Суводол*). РОДОВИ: (*Сандини су из Голѐми Суводол. Ми смо трећа фамилија која се доселила у Голѐми Суводол, татарско порекло. Тека су причали наши стари*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Вѐлково браниште - шума.

Гѐзин вртот - вртача, пашњак, шума.

Драђијина њива - њиве.

Присади - воћњак.

ВЕЛИКО СЕЛО (*Голѐми Чивлик*). ДЕЛОВИ СЕЛА: *шаљ. Говѐци пијац* (*Дошла сам из Чуј-петљ у Говѐци пијац*). РОДОВИ: *Јеремјијини*, они су од *Маге* из *Јеловице* (*Св. Никола*); *Малованци* /*Маливанци* (*Срба*) (*Св. Никола*); *Марушћини*, *Маринко* је из *Петрлаша* (*Уведење*); *Муњине* /*и*; *Крстине* /*и*; *Трњанци* (*Од њи је Сѐкула*). КУЛТНА МЕСТА: *Јосина круша*: запис (*На пут кад се појде за На Орла, за Лулину појату, било миро, млого голема круша*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Балбатин (*Д-ВО, ВС*) - шума, пашњак.

Букур (*Д-ВО, ВС*) - шума, пашњак. (*У Букур има пропас, ровѐ камик надоле*).

Додино - њиве.

Сѐлиште - пашњак, шума, њиве.

ВИСОЧКА РЖАНА (*Височка Ржана*). (*Воденице су биле су изнад село, испод село и у село. У село су биле пет до шѐс између два моста. Ваљавица у Воденичје*). РОДОВИ: *Попови* (*Од попа из Славињу, који се доселил у Височку Ржану. Син му Васа, унук Момир, ја сам Тома, Момиров син. Поп се досѐли с пестотин овце и двѐстапедесѐ овна из Славињу у Височку Ржану, кудѐ је са милиција. Зѐт му је бил Ђорђија из Врело. Поп умре млад, а попадија продаде све и досѐли се у град. Од Васу су три брата и чѐтри сѐстре. Попадија купи виноград у Сарлѐк и купи ѐктар и рало њиву у Прасковицу, а Васа све прокоѐка*). *Томислав Поповић, 1937, Пир*); *Гргурчинци* /*Гргуринци* /*Анђѐлковићи*.

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Баланов дол (*Рс, ВРж*) - ливаде, пашњак.

Вол – стена. Велика издужена стена испод Видлича која се користи за временску оријентацију у току дана. (*Кад слиѐто стигне до волатога, требе да се стигне на њиву*).

Колѐбиште/рет. *Колѐбишта* - шума, чѐстар, ливаде. (*Преко конопци се преодѐло преко Височцу за у Колѐбишта*). *Младен Манчић, 1930*).

ВЛАСИ (*Власи*, арх. *Власје*). ДЕЛОВИ СЕЛА: *Маковиште*. РОДОВИ: *Котћини*; *Шумчање*, *Врдинци* који живе у засеку *Шумје*.

МИКРОТОПОНИМИЈА: *Бобóвиште* - баште; *Муртџиница* - шума, пашњак, њиве; Српско гробље.

ВОЈНЕГОВАЦ (*Војнеговци, Венеговци*). РОДОВИ: Димићи/Трнчање, пеј. Морузарé, Јелиновци, све се мушки рађали. (*Било копање моруза, па деда-Дима питао некога: -Абре, видосте ли наши морузарé, тел да каже коначé. Ратко Младеновић, 1931*); Станчинци, огранак Милошевићи (*Костадин, башта на Милана, Зору и Мирка дошъл из Сврљиг и населил се у Војнеговци. Томислав Мијалковић, 1939*); Станчинци, деда-Васини (*Џуна, деда-Васин башта, доселил се однегде; купио Џуримлаз и тамо су живели. Томислав Мијалковић, 1939*). МИКРОТОПОНИМИЈА: *Конакчи́ска браништа (Пет, Вој)* - шума. (*Она су у смрданско, ама ћи и ни користимо са-стоку када ћу пасемо окол Стубал*).

ГЊИЛАН (*Гнилен*). ДЕЛОВИ СЕЛА: шаљ. *Палестина* - југозападни део села поред пута за Бабушницу, искључиво од досељеника са свих страна. Кажу да му је дао име весели Гњилчанин Синиша, када је био управник робне куће у Пироту. РОДОВИ: Антини; Дудунчине, познати опанчари; Клисурци (Камен), одавно досељени, потичу од фамилије Попови из Клисуре код Беле Паланке; Попазови (доселени из Бугарску); Талпини, од њих је др Драгољуб Јовановић, оснивач Земљорадничке странке; Шопџинци; Станџине (*до Дудунчини*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Аљховац - водоводна чесма испод школе. (*Овам је доведена вода у падинуто. Гледал сам: војници отува си носе воду. Мирко Тошић, 1906*).

Бајр/Бојр - коса, млака, извор, шума, пашњак. Виногради. (*Бајр је високó изнад Коритенце, шума. И по звук су наши знали када че се мења време. Само кажу: - Чује се Бајр, че буде лоше време*).

Бобо-Стојанка – извор. (*Из Долину што истича вода, Момчил куде краве чуваше. Било откопано и жене точиле воду, Бобо-Стојанка зовали местото. Са је наринуто. Мирко Тошић, 1906*).

Брес - водоводна чесма у селу поред бреста, записа. (*Чул сам, била чешма куде је Брес, споменикат. Кад сам бил дете манечко, видел сам путат куде иде, ћунци земњени. Мирко Тошић, 1906*).

Корита - извор, пашњак, ливаде, виногради. Појило. (*На Корита, према Станичење, и са имамо чешму. Имаше корита камена на вода иде из једно у друго, и коруба камена. И од Белаву стрчу говеда и пашићни коњи да пију. Мирко Тошић, 1906*).

Коритенце - извор воде. Каптажа, појило. Римски водовод од Коритенца води воду кроз авлију Клисураца у неком правцу, кроз њега и даље тече помало воде.

Чивличћи бездѣн (БЧ, Гњ) - дубок вир увек пун свеже воде.

Цигансћи кладенац - извор. Изнад сеоског гробља.

ГОСТУША (Гостуша). Језеро Завој им је пресекао пут преко Лукање, а заобилазни пут је много дужи. (*У војску сам бил кад се плнило језерото. Отидо преко Лукању, а врну се преко Пъклевштицу. Синиша Цунић, 1968*). (*У Терсинсћи двѳр билá плѣвња и тамо бил бунáр. Бигарљива вода је у Рáвно бучје, у Бислáву, у Кршије и у Сѣлишићи дѳл. Драган Видановић, 1950*). (*У Гостушу су две грѳбља, горњокрáјско и долњокрáјско. Прáва Гостуша је Гѳрњи крај, а у Дѳлњи крај су се доселили од рáзне стране. Текá сам чул. Станко Јовановић, 1936*). Од фамилије Балабáновци био је први учитељ у Гостуши. ДЕЛОВИ СЕЛА: У Дѳлњи крај: *Долиц; Пѳтина малá. РОДОВИ: Андрѳјини; Банкарá, грана Рáлђинаца; Дѳдини, грана Масалѳјинаца (Марин Масалѳјинсћи је на свако дете говорил дѳдин, дѳдин, па и на његова деца. И после су почѳли да и ѳкају Дѳдини); Ђѳргови, из Горњег краја, одселили се у Долово; Ђѳрђини, из Горњег краја, одселили се у Долово; Загѳрци (Баба-Марѳја је из Загѳрје, из Бугарску, родила је трѳ сина. Сад та фамѳлија нѳси ѳме Загѳрци); Јѳсинци, од њих грана Попѳкаче (Јѳса Божáнђинсћи); Јасниловци (Из Бугарско дошли, крали мѳго); Калацијини (Чукáл некој од нáши старѳи у котлѳ ли, не знам у каквѳ. Прѳјде некој и му речѳ: - Ма ти ли си калацијá станул? И на по тѳва смо Калацијѳе у селѳ); Кѳшини (Некој случајно какѳ изманул сас сеђирче, одсечѳ му насáд од полѳ на гуњу, окѳсил у, па почѳли тога нáшега дѳду да зовѳ Кѳшо. И сá смо Кѳшини. Роска Ђирић, 1928); Мамѳти, грана Шулѳјинаца (Мојѳга баштѳ су назвáli Мамѳт. Имáло у селѳ Циганин ковáч Мамѳт, правил гломатарѳ на сви па и на мојѳга баштѳ); Митишѳвци /Миђишѳвци (Стрáта); Нѳнини (Чáла, у Гѳрњи крај); Нѳнчини (Једнá куђа билá, Дѳлњи крај, одселили се у Инђију, Сáсе. Василије Петровић, 1941); Пѳштини, огранак Масалѳјинаца (Дѳса Пѳшта); Попѳкаче, ѳгранак Божáнђинаца (Свекрѳу ми Јовáнку Лѳка Јѳсинсћи назвál Попѳкача и текá остáло); Рѳсђини; Швáбе (На мáјђу ми баштá Сáнда бил је у Нѳмачку заробљеник па је затѳва добил текѳв нáдимак. А баштá ми је дошил зѳт, па су после и њѳга назвали Швáба, Милѳтин Швáба).*

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Белáнсћи дѳл (из Бигѳр) - поток, стена, шума. (Има на стѳну истрáпђе од кођá и од кѳче, као да су урадени с нáјсавремену машинѳу. Драган Видановић, 1950).

Врла страна (Гос, Бе) - шума, пашњак.

Вѳјново лице (до Рѳвиње) - шума, пашњак.

Делчине њиве (у Рункул) - њиве. Појате. (*Там је на деду-Душу појатата*).

Забреч/Забреџ - шума, извор, поток. (*Ја на Ђсин дџел појџем, а венџат отуде, Забреч, јекти*).

Зимњак (испод Белан) - пашњак, ливаде, шума. Појате.

Кљун (на Ровиње) - шума, пашњак.

Кочманов вџр /Кочман-вџр - узвишење, пашњак, њиве.

Кошаришта (у Понор) - баште.

Неин кладенаџ - извор.

Нејчов вџртоп - вртача, шума, пашњак. (*Модреж, Крива бара*).

Пажариџе - шума, ливаде. Ниска шума.

Прољеник - извор, шума, пашњак.

Равни жлџџ - ливаде.

Стоинџи венџџ (над Бџрга у село) - стена. Венаџ стена.

Томиниџа (у Понор) - баште, воћњаџи.

Ў-планин - ливаде, шума. (*Мада Йгнатов имал је Ў-планин шејесџ косе ливаду. Писмен је бил. Кој порџез не плати, устуни Мади ливаду, а он му плати порџезат. И текџ се ширил*).

Ўов камик /Ўјов камик - стена.

Чутурлиџа - шума, пашњак. Појате. (*Од Зџсек према Бџџџе, там има појате*).

ГРАДАШНИЦА (Градџиниџа). (Градџиниџа је имала сто и педесџ куће, а најбројни су билџ Лџлебабини, Пџстолови, Векџини, Раџини, Волџјини и Џџјини. Џџјини су билџ шџс браџа и једна сестра. Испод Дрџм неје билџ куће. Бањичџр је џстар и јџк вџтар, дџва од Бањиџу. Петар Јовановић, 1934). РОДОВИ: Ваџилови. КУЛТНА МЕСТА: 1. Црква на Трџп: У село, у Басџру почџли некада цркви да граде до траџфостаниџу кудџ је са. Некада нашу цркви тамо почџли, али она се преселила гџре на Трџп. И они одустџну. Приџал ми је Бџџа Висџџи. Петар Јовановић, 1934). Гџбаваџ /Траџфостаниџа: оброк. (Оброк је бил иза траџфостаниџу у село. Петар Јовановић, 1934). 2. Запис (брест) (код Виду берберку).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Бањиџа - долина, извор (2), река, шума, пашњак. Два јака извора топле воде, који се већим делом користе за сеоски водовод. (*Модра земља у Бањиџу у Реку, дојде као масна; мазџли смо шпорет с њу*).

Бџкиџа - камењар, пашњак, шума, ливаде. Појате. (*Бџкиџа је дџсно од пџт за Припџр*).

Бџла вода / Бџле воде - голет, извор, шума. Два слаба извора. Појате Мурџиних.

Бџлини венџи - коса, камењар, стена, шума.

Влџин трџп - стена, шума.

- Волѐино лице* - присоје, пашњак.
Зли-вѝр - врх, стена.
Јелѐнков дѐл (Ниш, Гра) - долина, шума, пашњак. (*Сѐдле смо у ладовѝну у Јелѐнков дѐл и она ми прѝча*).
Каписѝздар - виногради. (*Прво је Провалија, па после нагѐр кам Нишѝр је Каписѝздар*).
Мездреја /Мездрија - шума, ливаде, извор. (*Ајдучко мѐсто*).
Мѐча дѝпка, в. Пулин пѐч.
Мѐћин дѐл - долина, камењар.
Пѐшићина падѝна - падина, шума, пашњак.
Подѝ нишѝорску цркву (Ниш, Гра) - шума, голет.
Пулин пѐч /Мѐча дѝпка - пећина.
Раѝшин трап - коса, шума, пашњак.
Раѝшино брѝниште - шума, голет.
Стѝнкова парасѝна - пашњак, камењар.
Тодѝрћине круше - пашњак, баште.
Трѝнавица.
Црквѝни дѐл.
Чуј-петъл (у Шумје) - виногради.
Циѝанов крс - оброк, пашњак.
ГРАДИШТЕ (*Заганица*). (*Меѝа чинѝгловска ѝде крз нашу Заганицу, миѝује на бунѝрат*). РОДОВИ: *Антини; Голоушѝнови /Кѝтини /Пѝнићи* (*Кѝтини су од Мѝнчини*); *Басѝрци*, досељени из Басаре, фамилија Погачѝнови (*Св. Ранђел*).
МИКРОТОПОНИМИЈА: *Кѝрбуља /Кѝрбула* - венац стена, камењар, шума. (*Чинѝглавчање кѝжу Кѝрбула, а ни кѝжемо и Кѝрбула и Кѝрбуља*).
ДОБРИ ДО (*Добродѝл, Дѝбри Дѝл*). (*Из Добродѝл, откако су Турѝти отишли, преко ѝљадо порѝдице се одселило, а од последњити рѝт окол четристѝтине дѝма*). ЕТНИЦИ: *Добродѝлчанка* - *Добродѝлчанће* (ВЛк). РОДОВИ: *Вѝскови (Најден); Дѝшине (Св. Никола) (Несмо рѝд с Дѝшини из Рсовци. Нада Панчић, 1925, ДД); Лѝнћини (Дѝна); Мѝљинци (Три брѝта, несу се слагѝли) (Св. Никола); Манѝућини*, одселили се 1927. г. у *Каравуково*.
МИКРОТОПОНИМИЈА:
Бѝлин трап - коса, шума, пашњак.
Капетѝнова падѝна - шума, ливаде.
Мѝтин клѝденац (у Раздѝлци) - извор.
Мѝтин трап - гребен, коса, шума.
Плочѝк - стена, камен.
Скрѝје - камењар, пашњак, честар.

Станишиница - шума, пашњак, ливаде. (*Слазим из Козји камик за Козју, али залућам низи Станишиницу и најдем се у Капетанову падину. Ливаде бејоше*).

Чулка.

ДОЈКИНЦИ (*Дојћинци, Доћинци*). (*Дојћинци је најстаро село у Висок, текá сам чул од наши стари. Видојко Костић, 1927. Јеловица*). Ачини, а и друге фамилије, још у 19. веку купили њиве у атару Извора и тамо, одакле полази стаза од Извора за Висок, и саградили амбар за кукуруз, који је коришћен дуже од једног века. РОДОВИ: Брбине; Јованови, радни, штедљиви и имућни, одселили се у Неготин и Пирот; Половинцини (*Драмбини и Половинцини су били најгладни. Половинцини сирочета остадоше, баишта њим зађину четирес и четврту годину. Добринка, Мадић, 1924*). КУЛТНА МЕСТА: *Влајћа* - оброк Свети Илија (*Иду на Влајћа на Свети-Илију, дружимо се, једемо, пијемо. То је према Арбиње*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Арива - кратка долина, поток, вододерина. (*Там водата из Габар слази*).

Бабине баре - извор, поток, млака.

Бабунћа - шума, пашњак. (*Над село*).

Влајћа - пашњак, шума, ливаде. Појате. Оброк Свети Илија.

Голема орница - њиве.

Горња Костадиница - шума, пашњак, суват.

Жарин дол - долина, шума.

Јованово у Равно буџе - шума. (*Јованово у Равно буџе, сечината: Гостушање несú имáли близа дебела дрва, па су отуд крадли*).

Клепетура (у-планин) - клисура, пашњак, шума, ливаде. Познат суват.

Коларнице - њиве, ливаде. Појате. (*Зими су овце у Јавор на Коларнице, на јегрэк*).

Ливадоје - њиве. (*Испод село*).

Магдин дол - долина, шума, пашњак.

Маскарнице /Маскарница - пашњак, млака, баште. Воденице. (*Маскарница је над село, где су воденице. Ачина воденица је поред Маскарнице од другуту страну. Там свиње искарују, воденице су, топила. Широко место, заравњено, нема њиве*).

Сипак - камењар, честар.

Сметанков вртоп - увала, шума, пашњак.

Стојанов леиштак - њиве, ливаде, шума. (*На Бурђевдан идемо у Стојанов леиштак за цвеће*).

Страчина - шума, пашњак.

Циганше круше.

Џућино гувно - шума, пашњак.

ДРЖИНА (*Држина*). РОДОВИ: Влатковци, Тарко се доселио из Сиње Главе; Коњареви.

ЗАВОЈ (*Завој*). ДЕЛОВИ СЕЛА: (*Барска ливада и Дебели дел: Сви у Барску ливаду Гмитровдџн славе, а Дебелоделци Св. Луку. Љубисав Костић, 1937. У Дебели дел несу мрели од чуму. Немају гробишта. У цркву су ишли у Завој. Сваћи домаћин у Завој има кућу за свадбе, криштење, а за работу у Дебели дел. Рајна Марковић, 1907. Из Барску ливаду су доодили у Засковци у продавницу. Иде се окол саат пешићи од Барску ливаду до Засковци. Млого је скучен пут од Барску ливаду до Топлодолску реку, а растојање неје големо. Тодор Гоцић, 1929. Зс*). РОДОВИ: Барчање (*Гмитровден*); Ђерини (*Бранко, Тица*); Зајдини, грана Денчиних, махом се презивају Станковић; Јонћини; Котикови; Кршини /Лилићи, грана Марковаца; Кужљини, грана Марковаца; Марковци (*Марко из Врелó, од њега су Кршини и Кужљини*); Мечкари /Кóђинци; Тошикови; Орлове (*Душан*) (*Остал башта ми сирочé, при чичéве, никој га неје сматрал, а он је млого работил, само летел на све стране и они га крстили Оръл: -Орълат лету на све стране. Љубинка Филиповић, 1936*); Шошинци (*Имало кучка Шоша и некој од наши дедéве у мамил Шошо ош! текá по три-пути, и на по това смо Шошинци. Лепосава Ваџић, 1933, Зав, МЛк*), (*Гмитровден*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Бајин требéж (код *Огорéлицу*) - шума, њиве.

Будинова пади́на - пашњак, ливаде.

Вирове - купалиште у Височици.

Вунија - поток преко нанизаних коритастих падина нагнутих према Топлодолској реци. Воденице (*Вунија и Чивин дол се састављу у Дол. Башта ми и чича ми су там подигли по једну воденицу, били су млого уметни*).

Горуњак (у *Дебели дел*) - шума, ливаде, њиве.

Дићина њива (у *Дебели дел*) - њиве.

Јаворица - ливаде, воћњаци, баште. (*Аничћини там имају шљивари*).

Јелова дупка (у *Дебели дел*) - пећина, стена. Венци стена. (*Тáмо пренóчим двајес метра у венци́ти*).

Копина (у *Дебели дел*) - шума, пашњак.

Митина ливада - ливаде. (*Там смо копали за црепње, а копали смо и у Преод, Каменац, у Криву крушу, у Трупје*).

Неделсћи дол - долина, поток.

Перово /Пéриво - воћњаци. Стаза за Чапљу, праиште.

Пéчко ска́ље (*Зс, Зав*) - крш, стена, шума. (*Нáше је, там стéне, потка́пчине, лежáли јарци*).

Пешићин кладенац - извор.

Попова преслап - седло, стена, шума. *Прелубица* - њиве. Појате.

Пунковац - извор. (*Код Заногу у Дебели дел има извор у камик, извира ледена вода, плус четири степена. Напил се там воду некој Пунко и умрел. Деца, затварамо га с камик, затварамо и затворимо га, и чекамо да видимо какво че се деси. И после сат и по пукне и поче све да носи.* Светозар Игњатовић, 1941).

Сталеиница (Зав, ТД) - поток, пашњак.

Стрма - стена, пашњак, шума. (*Курјакат иде направо, у Стрму слази*).

Танчина њива - њиве.

Ђирин венџи - стена. Венац стена.

Царово - њиве. (*У Царово излудује жито*).

Чапла - камењар, извор. (*Изнад брануту, гора, само наша појата там*).

Чивин дол / Чивијин дол - извор, поток, шума, њиве.

ЗАСКОВЦИ (*Засковци, Заскоци*). (*Заскоци, текá смо окáli селó Засковци.*) Многе су породице живеле на појатама и деца су са појата ишла у сеоску школу. (*Наша кућа у Ђнћи рт, па сам ишла два сата до шкóлу и два сата сам се вртála дóм, дете*). (*Покревеничање одвелоше из наше селó девојће убаве ко слиће. А у Засковци има жéне из Равно Бучје, Црни Вбр, Ђушитицу, Топли Дóл, Рудиње, Ињову, Кáлну.* Тодор Гоцић, 1929). РОДОВИ: Будиновци (*Св. врачí*); Ђоцини, пореклом из Црног Врха (*Не туже се, не карају се, не прáје пакос, најмирни у селó*) (*Св. Ранђел*); Јевреје; Јовичкови; Куљњинци; Кутраци (Војин), (Валили се: једн крómпир, једнó котлe, па народ тој окренул једнó кутрe); Лућинци, немарни; Тарлeјини; Шулејинци, преселили се у Трговиште код Књажевца.

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Арнице - пашњак, шума.

Брезовик - пашњак, шума, њиве. Турски пут. (*Ђурци су преко Рудиње ишли на Брезовик, па Илијина бára, Бабин зуб, па у Бугарску*).

Будинов загон - шума, пашњак. Мртвина. (*Мртвица место, слабо греје слнце, а зими не греје тој место. Будинови су там млзли óвце. На пола нут од појату дотерују óвце и там су млзли, жéне из селó пóлько да дóјду и да однесу млекó*).

Гарван камик - стена. (*Слитају гарвање*).

Градистићи камик - истакнут врх, стена, зараван, пашњак, шума. (*На Градистићи камик били Латини, имали град. Озидано, седамдесe човéка да седну. И правили гáјде на ветар.* Љубомир Николић, 1942).

Длбоћи дол - стене, до, ливаде, шума. Појате. (*Четворомеђа између Темску, Засковци, Завој, и преко рекуту с Покровеник*).

Дрпћина пади́на - шума, пашњак.

Ђонин дол - до, шума. Протичу бујичне воде од Засковаца ка Војни.

Женсћи вѣр - стена, ливаде. (*Кад се гледа од црновршко и од ћуштитчко, од Обручати камик према Топли До́л, види се као да жене лежу на плажу: бутине, кукови, младе сисе, и после си ти ствараиша машу како си очеи. Женсћи вѣр се ока затова*. Љубомир Николић, 1942).

Јаблачко равниште (Зс, К-ЦВ) - пашњак.

Јовиновац - извор, њиве. Јак извор хладне воде, појате. Каптирана вода за сеоски водовод. (*У село је доведена вода од Бабин зуб, Јовиновац, студената вода, љубава ко ракија*).

Костин кладенац (у мртвинуту) - извор, шума.

Кошариште - шума, пашњак. (*Завојска Занога, Кошариште, зададе се голем облак*).

Левинсћи дол - шума, пашњак, до.

Марина њива (у Левинсће) - њиве.

Посери град - стена, шума, пашњак. Шибље. (*Гаврање млого сѣру там*).

Равно бучје - шума, пашњак. Букова шума.

Ранчин камик - стена.

Ранчина ливада - ливаде.

Ранчина њива - њиве.

Ранчина пади́на - њиве. Појате.

Расошије (Зав, Зс) - прелаз преко Топлодолске реке. Дрвени мост (*Дебелодѣлци у Расошије иду, преоде преко рекуту на мостицу*).

Река /Терси́ска река - поток, шума, ливаде, њиве, баште. Извире из Илијине баре. Воденице. Заселак Терси́ска река.

Симине ливаде (над село) - ливаде.

Српње - шума, ливаде, њиве. Појате. (*Костин кладенац је у мртвинуту до Српње*).

Српниште - шума, њиве. Појате. (*У Српниште смо имали појату за јагнење и за козење, а у Срнчаров рт нам је била главна појата*).

Стратина поли́ца - пашњак, њиве. Појате. Стаза преко врло стрмог земљишта. (*Стратина поли́ца: нагоре падам на прљицу, надоле на гузицу*).

Трша - шума, поток. Влачара. (*Влачара је била у Војну на Топлодолску реку, а једна је била у Тршу на Засковачку реку*).

Цигансћи дол - поток, шума. Ваљара. (*Цигансћи дол куде слази у Војну ниже од Ђонин дол, там је била ваљавица*).

Црвени камик (у Гóрњи жéнсћи вёр) - стена, пећине. (У теј пéћине су живéли ајдúци).

Шарапóн камик - стена, шума, пашњак. Велика стена преко 50 м висине, као стамбена зграда. (Кад глéдаш одоздóл, лíчи на стóг сéно. Има полице кудé се óвце склóне од ћишу. У дéсну полицу мож да накóсиш стóг сéно, а лéво мáзно од зéмљу до вёр. Има Црвени камик, там су ајдúци били, пéћине, а на Шарапóн на вёрат стражар стоји, пáзи откудé че наиду Тúrци. Тодор Гоцић, 1929).

Шипчарéв вёр - стена, пашњак.

ИЗВОР (Извóр). ДЕЛОВИ СЕЛА: На дрúм /Нóви Бéоград; Нíшка Бáња. (Од задружног дома према Бериловцу: Ђóрине, Радáнове, Паункови, Чепрьглијине. Мéчћин сокáк: Чúљини, Цáршине, Рáнчине, Дáрчине. Ђорђе Ћирић, 1950). РОДОВИ: Вúнсине, из Басаре; Завóјци, 1963. доселила се 23 домаћинства (Све једна фамíлија); Инђилизови (Дрáл нéкој од њи змију, па прíде нéкој стáрц и речé му: - Прáви си Инђилиз! И довáте Извóрци, и сá смо Инђилизови. Тóшинци и Инђилизови су једна фамíлија) (Свети Јован); Лукáнци (Јордán Лукáнац купи́л имóт у Пíрот, а Влáда Лукáнац је посíњен из Ћишéини у Јордána Лукáнца) (Св. Ранђел); Лúлине, из Басаре (Вúнсине, Чúљине, Лúлине и Брáтћине су глáвни Басáрци у Извóр); Новосéлци (Једна кућа. Из белопалáначко или нíшко); Ћíркови (Свети Јован) (Онi су једна фамíлија с Чокóјини, íмају шúгринско порéкло. Јóва је доишл из Бериловци у Чокóјини за зéта); Чепарглијини /Чепрьглијине /Младéновићи (Св. Ранђел); Чокóјине, из Шугрина су (Св. Јован); Чúљине, из Басаре (Ћишéини и Чúљини су пóла Извóр). КУЛТНА МЕСТА: (Извор је бил окрúжен с крстове да не мóже да улéзне бóлка. Има оброци: Виши́град, Чúј-петъл, Чúка, Попóво клáденче и Крс на пóла пúт према Пíрот, блíза до дрúм. Ђорђе Ћирић, 1950).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Ајдúчко клáденче - извор. (Испод Планинáрски дóм).

Алиница - њиве. Купљено од Турчина Алије.

Басáрска њíва – вртача. (До Црновлнсћи вртоп).

Басáрсћи дóл (Изв, Кр) - долина, шума, пашњак, њиве, виногради. (Тúrци там сади́ли бостán, па Тúrчин узорáл браздú да га наводњава, али дóјде провáла óблак па порóј Басáрски дóл све однесе. Ђорђе Ћирић, 1950).

Белогабрáци (поред Темíје) - шума, ливаде.

Гáничица (Бс, Изв) - пашњак, честар. (С úму се прáла косá. Копáла се у извóрско у Гáничицу, камто Басáру, белi слóјеви. ВСв, Рас).

Дава (Брц, Изв) - њиве, млака. (Повремено на извóрскуту страну избíва вода на два-три дьна).

Дрење - честар, урвине. (Изнад Извóр у Дрење копáло се ўма; ўјесен су жéне копáле и носíле. Бс).

Падíна - шума, ливаде, њиве. Имовина Ћише́иних, Инђилизових и Тóшћиних.

Прóпас - пећина, бездан. Близу Ткачéвог вртопа.

Рáвни пут - пут. Стрм пут који води од Чуљиног брáништа до Басáре.

Садиња́ци (Бс, Изв) - пошумљена површина испод Рáвног пўта.

*Срédњи пўт - њиве. Пут, који зовемо и *Под брдо*, не иде право на Нишаву, већ изилази на пут Пирот-Крупац код водовода.*

Сулимáновица - њиве. Купљено од Турчина Сулејмана.

Тáлчино - ливаде. Ливаде Џу́риних и Трíчкових поред пута за Басару испод Лукáнског брáништа.

*Ткачéв вртоп - вртача. У близини се налази пећина *Прóпас*.*

Тóтиница - њиве.

Умиште - пашњак, урвина. (Ўму ко́памо у извóрско Умиште. Брц).

Цiгáнче - виногради. Изнад села, где се налази резервоар за водовод.

КАЗИВАЧ: Ђорђе Ћирић, 1950.

ЈАЛБОТИНА (*Јалботина*).

МИКРОТОПОНИМИЈА: *Рáчинов дóл (камто Су́ково) - јама за ископавање уме (Ѐма ўма, копáли смо там зéмљу за црeпње).*

ЈЕЛОВИЦА (*Јеловица*). (*Нáше селó је слóжно: подiгли смо цркву трiјес дрўгу или трiјес трeћу гóдину, педесe и дрўгу гóдину прва центрáла за струју, па смо подiгли шкóлу. У Цóнин дóл је билá пўста Јелóвица, дeда ми Гóца текá прiчаше, девестоседамнаесто годиште, Јелóвица се сeлила трi-пyти у бўгарско, па се нáрод врчáл пóново. Затóва ни Бўгари зову Пўста Јелóвица. Онó ўма Јелóвица у Бўгарску кудe се нáши сeлили. Нáше селó је збирутьк: Лeка Пóп, њeгoва фaмiлијa је из Висóчку Ржáну, а нáшa фaмiлијa Раћeлинци је од нáјстаре фaмiлије у селó: Видóјко сам јá, па бaштá Лубóмир, па дeда Рiста, прáдeда Кóста, а Кóстин бaштá је Рáнча, Рáка, а нáјчесто су га звáли Раћeла. Видојко Костић, 1927).* РОДОВИ: Васíљћови (*Лeка Сáвин, Јóрда Вeљина, Вiтко, син Јордáн, овчáр*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Гóлити рiдове - коса, голет, пашњак.

Дебeли рид - коса, пашњак, шума.

Ижњи дóл /рет. Ижњин дóл - долина, честар. Пландиште за овце. Било привремено или стално станиште. (Од Сеницi па стó

мѐтра нагòре, причáли су ми нáши стáри, у кр̀јалиско врѐме там билò нáше селò. Скр̀ишино је местòто и на једнò место растѐ аб̀д, али мáлко).

Рибна бáра /Рибња бáра - до, поток, шума. Има доста риба.

Срѐдња орн̀ица - извор, ливаде. Извор на ливади.

КАМИК (Кáмик). РОДОВИ: Витáновци, од Л́илинаца, име према деда-Витáну; Вл̀книни, од њих су Здрáвковићи, који су се одселили у Нову Малу; Здрáвковци, најбројнија фамилија, доселили се из Трна 1876. године; Челаковци, до сеоске школе.

МИКРОТОПЕНИМИЈА:

Бѐло кáмење - стена, шума, пашњак. (У Бѐло кáмење глѐдамо да видимо каквò че б̀уде врѐме. Кáжемо: - А̀јде, на бѐгај, да мòж да слѐзнеш до Пáдеш; е, Бѐло кáмење, д̀иже се маглáта, че пáда ћи́ша).

Кáпица - пашњак, шума. (Имáло у Кáпицу Стáнкова појáта).

Ћи́јовшчи рид - ливаде, њиве. Успева одличан кромпир (Целаковци разорáли ливáду и месечáр кóмпир излудѐл).

КОПРИВШТИЦА (Покр̀иштица).

МИКРОТОПЕНИМИЈА:

Бегл̀ичково г̀увно - ливаде.

Цѐнков бунáр /Мáрчин бунáр (Пок, Кп, Зав) - ливаде, долина. Бунар на тромеђи поред пута Завој - Копривштица.

КОСТУР (Кóстур). РОДОВИ: Ћóжинци; Чалѐјини (Рóса); Чуркалови?; Цућелине (Дѐда Цу́на, с́ин Стојáн, у́нук Бòжидар, а јá, Стојáн сам прáунук. По њега смо Цућелине. Он је бил добровòљац у Српско-турском рáту. Руси му давáли десет ѐктара у Плòвдив, али он се врн̀ул у Кóстур).

МИКРОТОПЕНИМИЈА:

Бегл̀ик - ливаде.

Беч́ир.

Јáсеница - шума.

Лед̀иње - шума, пашњак. (Пѐкли смо крѐч, билá вáрница).

Раљ́ин.

КРУПАЦ (Круп̀ица). Стари део села је на југоисточној страни. Воденице: (Лѐћина водени́ца у стáру Ржáну, дрндáра там билò). РОДОВИ: Бр̀мбини /Злáтковићи (М́ика, Тугóмир); Рáћини (Рáка је дошъл из Бугарску из Тогушáново и слáва њим је, ч́ини ми се, Тòдорица).

МИКРОТОПЕНИМИЈА: Дòлње град́ине - баште.

КУМАНОВО (Кумáново). РОДОВИ: Јóвичови.

МАЛА ЛУКАЊА (Малá Лукања). Виногради су поред села, тамо где су фамилије Јóвчини и Ва́цћини. ДЕЛОВИ СЕЛА: Рáдулово г̀увно: Део села где су родови Ристини и Рóми. РОДОВИ: Јóвчини; Панајóтови /Турци; Ц́игање.

МИКРОТОПОНИМИ:*Вукса̀новац* - виногради.*Ла̀зиње* (*ВЛк, МЛк*) - шума, пашњак, ливаде, воћњаци.*Ру̀дина* - стена, пашњак, шума, ливаде.*Црквено* (*у село*) - баште.**МАЛИ ЈОВАНОВАЦ** (*Ђопин Чивлик*). МИКРОТОПОНИМИЈА:*Пазар̀сћи п̀ут* - пут. Стари турски пут ка Пироту између Великог Јовановца, Трњане и Пољске Ржане, са једне стране, и аутопута са друге стране.**МАЛИ СУВОДОЛ** (*Мали Суводол*). РОДОВИ: Јос̀ћини (*Тодорчови, Јос̀ћини, из Трн дошли*).**МИЛОЈКОВАЦ** (*Долња Паскашија*). (*Долња Паскашија је по̀стара од Гор̀њу Паскашију, чу̀л сам од деду-Цену и од Младена, оні су од Драм̀бини*). РОДОВИ: Маланци; Пандиво̀нови, од Маланаца; Кла̀пшини /Клѐпшини; Парлатанци /Прлатанци; Рамаданови. Сви славе Светог Николу и секу колач, али Милојковац позива госте, а Паскашија не позива. (*У Долњу Паскашију на Гмитровдан изла̀зимо на крс*).**МИРКОВЦИ** (*Мирковци*). (*Мирковци и Кљоштитица се бранили, за земљу се кара̀ли, и Мирковчанин убије Кљоштитчанина, и Кљоштитчани осту̀пе. Мирковчање тур̀сћи говорили и извѣли тога човѣка да га убију. Према Песакљив тра̀п је тој билó. Ру. Мирковци се граничи с Рудиње, с Шугрин и с Церóву. С Церóву смо се били због Гла̀му, там утрину имају. Било бијење, јурњава са Церóву. Мр*). РОДОВИ: Пау̀нковци /Пенци; Ру̀личови (*Мита Стаменовић, трго̀вац, од њи је бил*). (*Чкнем да сазна̀јем откуде смо. Једни дошли из Засковци, једни дошли из Црни Вър. Мр*).**МИКРОТОПОНИМИЈА:***Гла̀вурa* - брдо, шума, пашњак. (*Има три Главуре у мирковачко*).*Песакљив тра̀п* (*К-Ђу, Мр*) - коса, шума, пашњак.**НИШОР** (*Нишор*). РОДОВИ: Кукума̀вће /Кукума̀вци; Субашлије /Јеленковићи (*Св. Ранђел*).**МИКРОТОПОНИМИЈА:***Балалица* (*Соп, Ни*) - стена, пеџина, млака, ливаде, њиве, виногради, баште. Појате. (*Там кад кѣр улѣзне по лисичу, жив не изла̀зи, онѣ га зако̀љу*).*Ба̀њица* (*Гра, Ни*) - голет, пашњак, извор. (*Жѣшката вода там извѣра. Ума се ко̀пало у Ба̀њицу испред Сѣлску воденицу*).*Дис̀аси* - шума, њиве. (*Дис̀аси су над Ступчѐви долóви, куде је чешма̀та*).*Јеленков дол* (*Гра, Ни*) - долина, шума, пашњак.*Мѝрин пѣч* - пеџина.

Породин.

Преслап - седло, стена, шума.

НОВА МАЛА (*Нова Мала*). ДЕЛОВИ СЕЛА: *Бъзѝк мала* (Ратарска улица).

РОДОВИ: Срдите; Ташкови, из Власи (Љубисав, Владимир, Новица) (*Св. Тројица*); Томанови, из Височких Одороваца (*Св. Тодор*); Шопотанови (Новица); Цанђерице.

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Данилово (*изнад Бабину бáру*) - њиве.

Литкавица - њиве. (*Имали смо тамо имовину, њиве*).

На Костино /Бабин мѝраз (*према Бабину бáру*) - њиве.

Пировица (*у Мѝру*) - њиве. (*Лево и десно од пут за Присјан*).

ОБРЕНОВАЦ (*Обреновац, арх. Чѝвлик*). (*Наше село Обреновац, тријес куће са све Цѝгање*. 2008. г).

РОДОВИ: Анђинци.

МИКРОТОПОНИМИЈА: *Анове* - виногради, њиве. Заселак. (*Тува су Турци размѝњували рóбу*).

Парасѝне - честар.

ОРЕОВИЦА (*Ореовица, Орејовица*). РОДОВИ: (*Једѝн из Ореовицу бил учѝтељ у Кљоштицу и после се насѝли у Мѝнићево*. Милорад Голубовић, 1932).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Глама - камењар, голет, пашњак, шума. (*Место то се по камањето зове Глама*. Крстина Димитријевић, 1930).

Влајкове ливаде - шума, ливаде. (*У туј шѝму се крил Бóрош*).

Дражѝловац - шума, пашњак.

Кулиште - брдо, стена, шума. (*У Кулиште смо ишли у здравац*).

ОСМАКОВО (*Смакова /Осмакова*). (*Осмаково је имало, кад сам ја бил дете, окол триста и педесѝ дома, Црвенче само четѝрес и пѝт*). МИКРОТОПОНИМИЈА: *Смрденѝц* - њиве, извор, пашњак. (*У дрѝн идемо у Смрденѝц*).

ПАКЛЕШТИЦА (*Пѝклешица, Пѝклештица*). (*Костини, Мечкари, Мѝтѝини и још једни, четвѝрту не знам, четѝри фамѝлије су се досѝлиле прѝве изи село Тѝтрешицу, там Турци уништили село на Јованден. Прѝво се досѝлиле у Дóл. После дошле још фамѝлије, досѝлиле се и село се померило овам. Војислав Андоновић, 1930. Паклештица је била у Цѝганку, уз Дóл, а досѝлили смо се из Мѝрковци. Тома Живковић, 1943*). ДЕЛОВИ СЕЛА: *Лулинѝћи сокак* (*од продавницу према мóс*). РОДОВИ: Агничини; Аѝије, (*Кáмен Видáновић од Аѝије из Пѝклештицу отѝде да је слѝга у Слáвињу и там се ожѝени. Од њѝга су три сѝна: Пѝтар, Симѝон и Јóва*,

учитељ. Александар Ранчић, 1939); Мадини /Здравкови, грана Митћиних (Мада Митћин, од њега смо Мадини. Здравко му је баишта, кућа му је била прекопут Громишине до рекуту); Ћирчини (Сретен); Цунелинци, (Имају имовину заједно с Виденови и с нас Бузини. Сви имају појату у Драђију, и на крс у Градиште сви излазимо заједно на Духови. Цунелинџи је први вртоп од Луканску чуку. Илија Спасић, Пк, 1936).

КУЛТНА МЕСТА И ИЗВОРИ: (Село је било у Дол, а куде је црквата било је гробље. После преселе цркву на гробље, а гробље на Маргарет. Наши су се венчавали прво у Свети-Илију, у Рсовци, а после рата у Гостушу. Ја сам се венчао у нашу цркву. Ђорђе Здравковић, 1941).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Баљћина пади́на - падина, њиве.

Белчин гроб (на Ковачево) (Пк, Брл, Рс) - пашњак, шума.

Било (Дој, Пк) - стена, пашњак, шума.

Горњи бајин дел - пашњак, шума, њиве.

Горњи јавор - њиве, пашњак, шума.

Горњо падиње - ливаде, шума, њиве.

Динчин вртоп (у Ковачево) - вртача, пашњак, шума.

Долњи бајин дел - њиве.

Долњи јавор - њиве.

Долњо падиње - шума, ливаде, њиве.

Ђоринџе ливаде - ливаде.

Ђоринска бара - ливаде.

Суља - извор. Извор у селу.

Јаворсџи вџр - врх, шума, пашњак.

Ковачево (Пк, Дој, Брл, Рс) - пашњак, шума. Велики потес.

Ливаде на Рубенови - ливаде. Својина фамилије Рубенови.

Луканска чука - врх, шума, пашњак.

Меџу-долове - шума, пашњак, ливаде.

Преод (Пк, Рс) - седло, стена, шума, пашњак. (Преод је супроти́ва Бра̀ниште).

Рункул - шума, пашњак.

Самотворни коњарник - стена, шума, пашњак.

Стрљушко лице (до Преод) - стена, шума.

Субина локва - пашњак, локва. Повремено појило стоке.

Шумћин кладенац - извор. (Поди много стару и укорјењену букву има кладенац, нијемо воду од њега).

ПАСЈАЧ (Пџсјач). (Турци проодили на Пџсјач. Село је било ниско, куде су биле воденице. После село побегне у странуту куде су са. И у Долњо ропотово било село. Верослава Стефановић, 1931. Деда ми је причао да је Пџсјач од Косово, Високи Дечани, и да су

руско порекло. Мила Панајотовић, 1980). РОДОВИ: Бријинци, геогр. *брин* је камена греда, а они су на каменој греди. Има Бријинаца у Мркоњићграду на каменој греди.

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Жежничите - шума, пашњак. (У *Жежничите смо правили ђумур*).

Каландеров шумак - шума. Гробље (*Гробишта пјсјачка су у Каландеров шумак*).

ПЕТРОВАЦ (*Смрдан*). РОДОВИ: Пјцкове (Љуба Кривка).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Дириминтиница - њиве.

При село - њиве

Присад - њиве.

ПИРОТ (*Пирот*). КАФАНЕ: *Коста је држал кафану и у турско време. Кафана Стара Србија на Крупљчи пут. Позади кафану су биле собе за преноћиште, а зад њи су штале за стоку и запрегу. А даље су биле њиве и биче све до Нишаву*. Јован Петровић Мрца, 1936). ДЕЛОВИ ГРАДА: *Аризанова мала* (Ам): *Ту су живели богатши Аризанкови, који су имали млин на почетку улице, а даље су живели Цигани ковачи који и данас тамо живе*. Љиљана Николић, 1935). *Северс корзо*: шеталиште тижабарске омладине од Големог моста ка Крупачкој капији. (*Оно је у Терсеницу. Не знаје се ни дн ни време за шетњу, понекоји иду свађи дн текá. Остаје девође стовне на Гушевицу и шетају се*. Новка Ђорђевић, 1926). *Галата мала* (ГЛМ): *Најдужа махала. Јатаган мала* (ЈТМ): (*Тамо су били све занатлије, затова је Занатлијска улица*. Јован Петровић, 1936). *Јендек мала* (ЈМ): (*Тамо су биле турске баите, много се крадо из њи, па ископају јендек да се бране, ров, да не мож там да преоде да крадну*. Јован Петровић, 1936). *Калé-капија*: (*На Калé-капију живе Калé-капијанци и Калé-капијанће*). *Кеј* - кеј поред Нишаве. (*Кеј је подигнут хиљаду девесто двадесет и шесте после велике поплаве. Мој прадеда Јеленко оде код Мисирлића, преседника општине и каже му да че да даде бесплатно десет хектара поред Нишаве за кеј да се направи. Мисирлић је одузео свакоме за кеј и никоме није платио*. Олгица Петковић, 1938). *Нова мала* (НМл): највећа махала, односно посебно насеље уз сам Пирот, од досељеника са свих страна, данас део града. *Провалија*: део града око пута који води од железничке пруге ка Нишору. *Четал капија*: (*Там куде је била Четал капија гробље је негде било. На Четал капију су попове четали када покáрају мртвога на гробље. Застањували там и попове четали*. Љубинка Здравковић, 1924).

РОДОВИ: Антанасијевићи (Јован и Миланка) (Св. Јован); Бајини, из Сопота (ул. Кнеза Лазара) (Св. Ранђел); Банзини (Св. Јован); Банкови (Банкова банка све има); Бэлчини (Јеста бојаџија: отац Пэрча из Гóрње Стрáгаре код Топóле, а мајка Олга из Клисуре код Бэле Паланке) (Дм); Бэлчини (ул. Предрага Бошковића) (Св. Стефан); Бошњакóви (Онi су све Трњанци; мајка им је од Трњанци добила тај део. Чéтри сéстрe: Нада, Гóка, Ми́ца, нéје имáла деца́, и Јéлче, природена од богáтога мајстора из Трњану. Марија Петковић, 1938) (Пм); Брлóжање (У Стојана Миладиновића улицу све су насељени Брлóжање. Миодраг Тошић, 1939); Бумбарéве; Вáсићи, досељени из Росомача (Бранко пéкар) (Бк); В́клинe; Гáричће, од Дугáнови (Душко Гáричка, мој баи́та, бил у́баво црнпурáсто дете́, на га стáри људи из комишилк звáли Гáре, Гáрче, Гáрчице, и текá деца́ од тóва направíла нáдимак Гáричка. Олгица Гáричка, 1936) (Гм); Гркови /Грци (Пéда) (Бк); Гúзини (Св. Јован); Дéбрелије (ВПн); Деда-Илијини (ГМл); Делемáнци (Крк); Дóјђинчање /Рáнчићи (Нáши се доселили из Дóјђинци на Крупчку капију) (Крк); Дувáнћове (Имáли су лóзје у Прчевац до Тóдоровсћи и Дувáнћови виногради. Јован Петровић Мрца 1936); Јáрето (Брц или ДД); Касумови /Лонићи, Роми ковачи; Клéчће (Св. Ранђел); Кобиларéви, од њих старац живео сто година (Бк); Лебiнови (Гм); Паспáљанове (Крк); Прошљакóви, од Мúнини (Светóзар, слéп бил, али нéје прóсил. Дéдин отац је бил слéп на су га због тога звáли прóшљак. Љиљана Николић, 1935); Рогожарéви (На свекрву ми баи́та бил је рогожáр, на смо по њега Рогожарéви. Даринка Костић, 1928); Сéвини (Бк); Сéргија, из Лужницу (Св. Никола); Стоиљковићи, оснивач фамилије из Криве Феје код Врања; Тиливрiје /Мáрковићи (Јóва Мáрковић од Тиливрiје из Пiрот из грáд је дошъл да се призéти у Сýково); Ћóсини, из Шљивовика (Св. Ранђел) (Пм); Таушáнови; Трчи-Вéлкови, Вéлко Трчи-Вéлко, велики трговац из Бóклуце; Ћéжине; Цврце, по родоначелнику Живојину Милосављевићу из Причевца код Књажевца. Радмила Голубовић, 1943) (ТБ); Црнћине; Ц́клинe.

(Муж ми је из Росомача. Бранко, његов отац, био пекар у војсци. Браћа се договоре да им уступи имање, а они да му даду паре да се одсели у Пирот. И он се досели на Берилвачку капију, до Јáрето. Купи на отплату пекару у Тијабари и ишколује децу. Персида Васић, 1924).

Наћи имена фамилија следећих особа: Кiс (Бóшко); Турка (Драган); Рáчка (Пéрица); Македóнче (Рáдица); Гáлка (Љиља), надимак по мајци Гáлки; Нéдеља (Вéра), по својој баби Нéдељи; Лúда Олга.

КУЛТНА МЕСТА И ИЗВОРИ: *Крс према Беріловци на Брег:* (Излазили смо на тија крс, славило се. Окол њега једење и пијење, блех музика, сви́ре Цигање. Седи се, поје, једје. Там Санда Мрца, Благоја вурунија).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Бара - пашњак, шума, баште. (Десно од Железничџи мос према Голџи мос биле су баште, али и рупе. Копало се пџсак и земља за циглану. Расле су врбе и раставичје).

Белчуговица - њиве. На старом путу за Држину.

Беріловше ливаде (Брц, Пир) - ливаде. (Играмо дувало или крпењачу, пространство голџо. Там су биле и војне вејбе, па се и ми играмо вејбе. Јован Петровић, 1936).

Боклуце - поток. (Боклуце су текле од Кавак, па Касерине, па Стара црква, и до табану. А два моста преко Боклуцу су били тамо куде је са Црвени трг).

Горња ливада - ливада. На крају улице на Беріловачкој капији, према прузи и уз пругу.

Жуково - баште, њиве, виногради. (Жука, Турчин, држџл је имање там и по њега се зове. Нишџва течје кроз Жуково имање. Баби-Беђини су там имали виноград. Јован Петровић, 1936).

Пресечеђи поток (Соп, Ни, Пир) - поток, долина, шума, пашњак.

Сопотска пџтља (Пир, Ста, Соп). - њиве.

Феремџиџница (Пир, Брц) - шума, пашњак, њиве, баште. Воденица Беџиних из Беріловца. (Там има врбаџи).

Цинџин кладенац - извор, баште, ливаде. (У Цинџин кладенац се удави дете. Љиљана Николић, 1935).

Ценџр - баште, виногради. Бунар од око 10 м дубине. Оброк. (Там до крсат беје колиба исплетена од лозџње. Јован Петровић, 1936).

ПЛАНИНИЦА (Долња Планиџица). ДЕЛОВИ СЕЛА: 1. Шуманица, Сређњи рид и Кошџре.

ПОКРОВЕНИК (Покревџник, Покривџник) РОДОВИ: Вучини (Тџлко); Здравкови /Качемџнови, потичу од Здравка који је био лењ. (Здравко неје имал од какво да живи па дође да буде овчџр у Покревџник, овџм се ожџни и заснџје фамџлију: Здравко -Јовџн-Стџван-Момчило-Рџнко-Алексџндар-Мџрија. Марија Маринковић, 1979, Пок, Пир); Кртови /Мџтровићи (Смџља од Кртови умрџла је у Гламу, смрзла се у снег).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Влавац - извор. Јак извор поред села. Вџва је метеодџмон код Влаха, здухџћ, брани село од невремена, града, тешких провала облака.

Мáрчин бунáр /Цéнков бунáр (Пок, Зав, Кп) - долина, ливаде. Бунар близу пута Завој - Копривштица.

Мáрчине ливáде -ливаде.

Песѓк - камењар, пашњак. (У Песѓк црвенíца и крупно кáмење, за тешáње добрó. Од тíја кáмење прáвимо воденíчни кáмење, корíта, стубови, куће).

Рунђулѓи дóл - долина, шума, ливаде. (У Рунђулу и Рунђулѓи дóл кóпамо зéмљу за прање).

ПОЉСКА РЖАНА (*Пољскá Ржáна, Ржáна*). Од друге половине 20. века до данас било је масовног досељавања из Берин Извора, Раките, Вучидела, Јасеновдела, Искроваца, Поганова, Црвене Јабукe, Кусе Вране, Камика, Пресеке, Беровице и других села. Чоролéјина воденíца је била велика и обезбеђивала велике приходе. (*Шес буће је имáла. Була продаде Пётру воденíцу, на Мечкарóви из Пíрот. Али он се разболí и продаде ђу на Стојáновића из Пољску Ржáну. Чоролéја је држáл ту воденíцу 1856. Туркиња Јáња је продала Мíли Мечкарóу из Пíрота 1887. Радмило Петровић, 1945*). РОДОВИ: Апостóловићи, досељени из Студене (*Св. Никола*); Вíденови (*Једбнити остáне Вíден*); Вíтћини (*Јóца*); Гóцини, од Чоролéјиних (*Женá доведé сíна у Чоролéјини. И кад вој мýж умре, куће на пáсторка имáње према грóбље, да нéмају замешáнцију с њéга*. Радмило Петровић, 1945); Гúцине /Крупчáње (*Јóва*); Дамњáновци, (једна од две најстаре фамíлије) (*Св. Никола*): Мрдачóви; Пéјинци, сви изумрли; Рóми староседеоци (*Сви имају нéку зимску слáву, а не само Васулију, Четрнајести јáнуар*); Ћíрини, из Студене (*Св. Ранђел*).

(*Чоролéјини су из Смиловаца: Прво се доселили у Сéлиште 1856, а 1873. из Сéлишта у село. Стриц Урош Петровић, он је девесто шесто годиште, причао је да смо дошли из Далмације или Лике, преко Косова па у Смиловци. Милан је дошао из Смиловаца 1795, а Петар је од њега, звали се Милини. Доселио се у Крупац, а после дође у Пољску Ржáну. Крупчкó лóзје има између Извора и Крупаца. Радмило Петровић, 1945. Највећи број фамíлија и домаћинстава потиче од Угљаревих и Дамњáноваца. Они који су од Угљаревих славе Светога Николу, а који су од Дамњáноваца славе Свети Ранђел. Остале фамíлије су малобројне и славе мање заступљене славе, односно ради се о досељеничким фамíлијама. Горан Николић, 1961*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Алaчéв пýт - пут. Стари турски пут од Пирота према Бугарској који иде између Пољске Ржане, Трњане и Великог Јовановца, са једне стране, и аутопута са друге стране. (Мí тíја пýт óкамо Алaчéв пýт, а Алaчéвци и Ћóпинчање га óкају Пазáрсћи пýт).

Бурегџијско кладенче /Буруклиско кладенче /Радиславово кладенче (под Висоћи брег) - извор. (Там је Тувегџијска чешма).

Врбак (уз Нишаву) - шума, врбе.

Дамњанов пут (Изв, ПРЖ) - њиве. Назван по првим досељеницима Дамњановцима.

Јаз - њиве, воћњаци, ливаде.

Јаз уз воденицу - јаз и канал (1, 5 - 2 км). (Дојде река, пробије, зими чистимо, двојица умрели, на продадена 1897. г. Купил Влада Васић јаз уз воденицу. Шес буге су биле, шес камика, све под једн крв. Влада је имал половину, а Соколови, Војинови и Тићини другу половину. Владина је једна половина вода, на смо му плачали за воду за градине. Радмило Петровић, 1945)

Јусуовица - њиве. (Има бунар).

Крива врба / Криве врбе - њиве, баште, шума. (Там повремено има мс).

Мечкарица - баште, воћњаци, воденица.

Соколове ливаде (испод Басару) - ливаде.

Турска гробишта - њиве. Угао између пруге и аутопута код постаје Божурато. (До рампу има турска гробишта уз пругу, там се изорују кошчине).

ПОНОР (Понор). РОДОВИ: Дутини (Дутини имали њиву поред пут, и пројду Цигање и замене им бебе, украдну њино, а остаје своје. И по тој су Цигање, тека и окамо. Мож да неје било. Новица Ристић, 1921).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Вртаче - вртача, пашњак, шума. Вртаче. Појате.

Костина плоча (Пн, П-Тл) - стена, шума, пашњак.

Скачковица.

ПРИСЈАН (Присјан). РОДОВИ: Ватовци (Вита Шеф из Ваву или Валниш се доселил. Светислав Костић, 1954).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Пожаревац - пашњак, ливаде.

Рајанова долина - пашњак, ливаде.

Ропчева падина - увала, пашњак, шума, ливаде. (У Гуштерицу, Ропчеву падину, Ацибеговицу, Рајанову долину, Церак и Пожаревац пачурке беремо. Стојанка Живковић, 1916).

РАГОДЕШ (Рагодеш). Село је било у Селишту, које је део села, и у Батеју /Градшту. Археолошке ископине се налазе у Тешино. Од села до Нишаве и аутопута има 6, а до Пирота 20 км (ако не газимо реку). Село има многобројне бунаре, а данас и водовод. Шума задовољава потребе. Услови за повртарство и воћарство су повољни. Ратарске површине су прилично слабе, више одговарају стрнинама него кукурузу, али углавном покривају потребе у хлебу. Сеју се пшеница, раж, јечам, овас, кукуруз.

Пашњаци и ливаде су пространи али слаби, па услови више одговарају козарству и овчарству, него говедарству и свињарству. Овчарство је главна сточарска грана. Чувају се и козе, говеда, свиње. Коњи се чувају само за вршидбу и за јахање. Пчеларство је развијено. Повртарство покрива потребе у пасуљу, кромпиру, луку, бостану. Има доста воћа, највише шљива, али и крушака, јабука, трешања, вишања. Виноградарство је развијено, даје и тржне вишкове вина. Тржни вишкови: овце, говеда, телад, свиње, прасад; млеко, сир; вино, ракија, пасуљ, кромпир, лук. Женидбе-уладбе: Базовик, Орља, Враниште, Темска, Станичење, а ређе Шугрин и Стањанци. Објекти: школа, продавница, водовод. ДЕЛОВИ СЕЛА: *Бара*, *Божина малá*, *Голéми дéл* (према Враништу), *Гостушка малá*, *Дрén* (према Темској), *Лискáч*, *Лулин дóл* (до центра), *Пáнинска малá*, *Копáјчина падíна* (према Куманову), *Пеишкóпéј*, *Рíд*, *Чићер*. ЕТНИЦИ: м Рагодештанин/Рагодешанин - Рагодештање/Рагодешање; ж Рагодештанка/Рагодешанка - Рагодештанће/Рагодешанће; Рагодештанче/Рагодешанче - Рагодештанчета/Рагодешанчета. КТЕТИЦИ: рагодешћи, ка, ко.

РОДОВИ: Агúшови (*Алимпíја*); А́нтини (*Св. Јован*); Бачéвци (*Св. Ранђел*); Бóжини, пореклом из Шугрина (*Св. Врачí*); Будíнћини; Васíљћови; Вúчћини (*Св. Никола*); Гостушање (*Св. Јован*); Дрénци, в. Мáнинци; Ђéлини (Вíлка, Брáнко); Здрáвкови (*Св. Јован*); Јóнћини (*Св. Јован*); Кóлини (*Св. Ранђел*); пеј. Кóњи (Влáда, Рáнко), в. Лéћини; Костади́нови (*Св. Алимпија*); Кржини; Крстини (*Св. Алимпија*); Лáлини; Лéћини (*Св. Јован*); Мáнинци /Дрénци (*Св. Никола*); Мánћини (*Св. Ранђел*); Марјáнови (*Св. Врачí*); Мáћини (*Св. Врачí*); Милóјкови (*Св. Јован*); Мíтини (*Св. Јован*); Мíнчини (Лéка); Мúрћини; Нáцћини, в. Шкóдрини (*Св. Јован*); Опашћини/Опашћине (*Св. Никола*); Осмáновићи/Цíгање; Пáнинци/Пепељугáнови (*Св. Алимпија*); Паунови; Пéнини; Пáнчини (*Св. Ранђел*); Пёткови (*Св. Алимпија*); Петлóви, в. Ћíтини; Пéцини (*Св. Никола*); Радéнкови (*Св. Ранђел*); Рáнђелови (*Св. Ранђел*); Рáнчини (*Св. Алимпија*); Раћини (*Св. Алимпија*); Сáндини (*Св. Јован*); Сарамáндини (Дéска); Сíмини (*Св. Јован*); Смýкљини (*Св. Јован*); Стáнчини, нестали (*Св. Алимпија*); Тáћини (*Св. Јован*); Ткачéви (*Св. Врачí*); Тóвилови; Тóљини (*Св. Алимпија*); Тóмини, в. Агúшови; Тeрeмýсини (*Св. Јован*); Ћíкарини/Ћíкарци (У Чићер жíве); Ћíрини; Ћíтини/Петлóви (*Св. Јован*); Цáврини; Цíгање, в. Осмáновићи; Цóлини (*Св. Алимпија*); Чúкулови/Чúколови/Чóколови (*Св. Никола*); Швíкљини (*Св. Алимпија*); Шијáкови (*Св. Ранђел*). КУЛТНА МЕСТА: ОБРОЦИ: 1. *Вíдовдански крс у Тупанáр*. 2. *Крс у Десíлицу*. 3. *Петрóвдан у Бáрсчи дéл*. 4. *Света-Богорóдица у Брeсје*. 5. *Свети-Или́ја у Бáјин крс*. 6. *Бртенéжица*: оброк за Светог Илију (*Сéкли смо на Свети-Или́ју колáч ми Лазáревићи тáмо*). 7. *Свети-*

Илија у Голéми дéл. 8. Свети-Илија у Ђитин крс. 9. Свети-Илија у Цóлин крс. 10. Свети-Никóла у Дрén. 11. Свети-Никóла у Рајчиницу. 12. Свети-Панталéј у Вранишићи дéл. 13. Свети-Рánђел у Кумарéвац. 14. Свети-Рánђел у Симицишћи крс. 15. Свети-Спáсовдан у Смрдељџи. 16. Свети-Тóма у Мађилку. 17. Свети-Цéрман у Сарамáндин крс. 18. Свети-Цéрман у Сéлиште. ЗАПИСИ: 1. Брéстови у Бресје (3). 2. Швiкљино мирó.

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Балбатин - њиве. Главно поље. Појате.

Батéј / Градиште – њиве.

Бртенéжсица - оброк Свети Илија.

Бунавац / Буновац - шума, пашњак, воћњаци, баште. Појате.

Букавац - поток, шума.

Вранишићи дéл / Голéми дéл (према Враниште) - брдо, њиве.

Градиште в. Батéј.

Дéл (над селó) - њиве.

Дéсилица - ливаде, њиве, баште, воћњаци.

Кáмик - камењар, пашњак, њиве.

Мурџин клáденац (у селó) - извор.

Надгора - шума.

Падеж - увала, њиве.

Падина - пашњак, шума, ливаде.

Река / Пётрова река - река.

Сéлиште - ливаде, њиве, виногради. Део села. Оброк Св. Цéрман.

Симицишћи крс - пашњак. Заветни крст Св. Аранђелу. По предању, ту се одмарали трговци.

Сливица - њиве.

Содовик / Садовик - шума, пашњаци, њиве.

Старилук / арх. Старилуг - шуме, пашњаци, њиве.

Стóјча падина - њиве.

Турше ливаде (према Базóвик) - шума, ливаде.

Чићер - чука. Заселак.

Шаков рт - шума, пашњак.

РАСНИЦА (*Расница, Росница*). РОДОВИ: Балије / Јовановићи, Чедин отац Стојан доселио се из Доње Планинице; Кóдини; Мрме (баба-Драга); Спáсови, досељени из Сиње Главе (*Деда-Спáс сас сина Кóсту је дошъл*. Војислав Костић, 1936).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Јеленшћи скóк - стена, шума. Најбољи одјек је од Јеленског скока и од Св. Николе.

Лóква / Лóка (Рас, Б-Вј) - стена, вртача, пашњак, шума, њиве. Има много вртача. (*Тóва мéсто не држiу вóду, нéма лóква. Крéч*

печемо на Зајчи плот, Мајни крс, Логориште, у Церевку реку, па и на Локву).

Манастирско (до Главан) - пашњак.

Три-орēja /При три орēja - воћњак, њиве.

РОСОМАЧ (*Росомач*). РОДОВИ: Ацијини (*Ацијинци, Сурчинци и Кавџинци су од три брата*); Вунтини; Гошћини (*Пера*); Калџпови /Маџарје; Лулансе /Ђорђевићи; Мутенице; Најденовци (*Некоји од њи много крали стоку*); Ристинци (*Пенка Пеливанка је од њи*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Буков дел - шума. Расте буква.

Влчи прелаз - превој, стена, пашњак, шума. (У Влчи прелаз појата, а у Шишарку вода).

Вунтин вртоп - увала, шума, пашњак. Појате.

Добродол - шума, ливаде. (Добродол је у-Рудин под Куклу).

Заградња - извор. Појате.

Костина плоча - стена, шума. (На Ђурђевдан сви иду на Костину плочу на вр да најду здравац и младу букову шуму).

Крстопутина (испод Пепџинци) - камењар. Раскршће.

Кукла - стена. (Ишли смо на здравац на Куклу у венци).

Локва (у Равниште) - локва. Бунар. Повремено појило за стоку.

Мало равниште - ливаде, њиве.

Оин пут /рет. Војни пут - пут. (Од село према школуту пут. Там вода избива).

Пут преко Страње - пут.

Росомачћи вџр - венац стена. (Венџат је росомачћи, а горе ливаде су само славинше и ржанше).

Пенџина шопка - извор. Чесма.

Тупанац - суват, шума, млака. Истиче се висином, па се каткада назире Дунав. (Млаће има, има живо блато. Кад видим морето, очу да кажем Дунав, нај сам се радувал. Томислав Васић, 1932).

Шишарка - извор.

РСОВЦИ (*Рсовци, Рсавци*). РОДОВИ: Алџини, по оцу Миодрагу (*Били су дванајес сестре и брат, Влада Петков је од њи. ВРЖ*); Ћићерини; Цанинци.

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Вирови - купалишта на Височици. (Преко лето се купемо у осам вира).

Голубарска дупка - пеџина. (У Голубарску дупку смо лежали с овце).

Градџиште у Клисџу - извор, брдо, честар, камењар. Слаб извор, ако се пије вода, тера на мокрење. (*Там некад град бил*).

Ђубришта - место поред села где сељаци истерују стајњак да прегори, како им не би сметао у уском дворишту.

Жедовина (Рс, ВРж) - честар, пашњак.

Калин мост - мост. Мост на Височици у селу.

Каминсћи брег - брег, камењар, честар.

Којеловица - ливаде, њиве.

Патос - купалиште. Равно и плитко дечије купалиште у Височици.

Сувражица.

Цанина река - поток.

Царево.

Црепњиште - место где се ископава земља за израду црепуља.

Челебијак - извор у селу. (*Там смо изводили невесте на-воду*).

Цедомирица - брдо, камењар.

Шопа - извор.

КАЗИВАЧ: Јагода Дојкић, 1930.

РУДИЊЕ (Рудиње).

РОДОВИ: Вељинци; Црнци (*Баишта и мајћа им црни, па и зовемо Црнци*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Гувниште - ливаде, пашњак.

Дреновсћи дол - до, шума, пашњак. (*Там нема никакав дрен*).

Дубак - шума, њиве. Бујна храстова шума. (*Има ботури големи. Једн ботур од неколко века, пет човека да се около увате за руће да мџ да га опколе*).

Черкасовац (према Смрденџи) - њиве, шума, ливаде

СИЊА ГЛАВА (*Сиња Глава, Сину Глава*). РОДОВИ: Пендановци, можда род са Пендановцима из Петровца. КУЛТНА МЕСТА: *Свети-Ђорџа (6.11) (У Црквиште у селу. Излазимо на Цурџовден)*. ЛЕКОВИТ ИЗВОР: *Света вода (испод Малу чуку)*.

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Арсина долина (Пс, СГл) - долина, шума, пашњак.

Белешина - шума, пашњак. Сточно гробље. (*У Белешину је гробље за ситну стоку, а и Коњарник за крупну. СГл, БЧ*).

Варница - шума, пашњак. Место где пеку креч.

Коњарник - пашњак. Сточно гробље.

Мала чука - извор.

Света вода (испод Малу чуку) - извор.

СОПОТ (*Сопот*). РОДОВИ: Бузини, старо име Мајсторови (*Купили вола од Бузацију и он кроз село много мџал. И Бузин вол, Бузин вол мџа, и по волатога Бузини. Старо име Мајсторови, били*

големí мајсторе: једњн те забáвља, дру́ђи ти узíма. Вукашин Пејчић, 1922); Думенови, од њих Пећини (*Думен је мој прадеда*); Корчини; Мајсторови, в. Бузини; Ристини, досељени из Топлог Дóла (*Топлодóлци у Сопот су три куће: 1. Ристини, први се доселили. 2. Топлодóлац Тóма, зéт у Бузини. 3. Топлодóлац, зéт у Ћућини.* Драгослав Ђорђевић, 1945); Талићини, плац им је у центру села, а њихов потомак подигао зграду *Шангај* поред пута Пирот - Темска код прелаза за Сопот.

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Голубија - њиве. (*Између Сопотсћи прéлаз и селó, пред улаз у селó*).

СРЕЋКОВАЦ (*Чориндол*). РОДОВИ: Кóлчини (Грóзда).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Овчáрник - пашњак. Појате.

Ђекавица - пашњак, ливаде. Појате.

СТАНИЧЕЊЕ (*Станичење*). РОДОВИ: Горчívћини; Коњарéви, доселили се из Звонаца; Мáрчини; Сáвинци /Дрдáнци (*Баба-Николија игрáла дрдавку*). КУЛТНА МЕСТА: *Манастíр до грóбље* (прављен после Првог светског рата).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Бóј-клáденац – извор. (*Код њега је билá ладња́ча*).

Камени́та кула - стена. (*На једнога даду́ у Белáву ливáду голему́, а на Вáсу у Лужну бáру. Онí разбивáли стéне с чу́кови и иштра́нђе и пресечу́ пут за Белáву.* Предраг Петровић, 1948).

Ру́нка - коса, шума. Дуга коса која се спушта, повезана са Белавам.

СУКОВО (*Суково*). РОДОВИ: Ан(ц)инци /Рáнчићи, према баба-Ани (*која је издалéка дошла*); Кључарци (Душко), деда је из Вучидела, као момак био турски слуга, овчар на појати у Кључу у атару Јалботине, па се преселио у Суково и засновао породицу са женом из Грапе; Кужлáрци; Кьшини /Попóви; Лазáрковци (*Јóва Грапа, баи́та ми Стани́мир Лазáрков, и Јóва Мáрковић. Јóва је из Пíрот дошл да се призéти у Суково, од Ћиливрíје је. Тражи́ли злато.* Душан Спасојевић, 1930); Мóјинци (Тóла), зет у Цолинци из села Моинци, станује према Јерми; Цевгáлци. (*И Анинци и Цевгáлци су óдма изнад Свети́цу у селó*).

МИКРОТОПОНИМИЈА: *Ждрéбна* (у Братáју) - пашњак, шума, јаруга. (*Она́ је изнад Цу́ринсће појате, дéсно од пúт који вóди за Чóриндол*).

ТЕМСКА (*Темска*). Ветар Клáјћа дува низ реку Клáјћу и врло је хладан и јак. (*Клáјћа сви́ри, ја докара́ још једна́ кола дрва. Зимус Клáјћа кад засви́ри че однесé и крóвовети*). ДЕЛОВИ СЕЛА: *Голéма страна́; Мáла страна́.* (*Мáла страна́ има посебан áтар све од*

Пребијен дѐл, на до Манасти́рско. Преко Тѐмитицу, дѐсна страна, све је големостра́нско; Голѐма страна је уз Клај́ђу). РОДОВИ: Андрејинци; Барејинци; Баџини; Бензини; Бóјинци /Бóјчинци; Брбуловци; Гођини; Гоџини; Добрунџи; Ђођини (Ратко); Житкови (Св. Ранђел); Јуљини; Живинци; Житкови; Калаџинци; Калини; Катини; Качаџи; Качамановци; Карлини; Латини; Лиђинци; Лóличевци /Лóличовци (Св. Ранђел); Кузмановци; Маругановци; Мијинци; Микалчовци; Милови; Минини; Мрџинци; Палавóзовци; Пенинџи; Пећеловци; Пиђини; Попрђишовци /Попођишовци; Попови; Пуњини; Пуџулови; Тамбуријини; Тарејинци; Таџкови; Тољини (Тола Чичан) (*Алимпија*); Тóминци (Тóма, намешта руке, ноге); Ћисалопејџи; Ћелешови; Ћешинци; Ћурувијинци; Џињџари; Џурини; Џонинџи; Чашинџи; Џунђини; Шаркови (Слава, Иван); Швиќљинџи; Шишићовци; Шиптаре, досељени из Дѐбра (Мáксим, Тóма, Ђóка); Шóнинџи.

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Андрејинџи (у Стубал) - ливаде. Заселак.

Баби(н) нóс /Бабинос - појате. (Према Церóву, лéво).

Бајђина лóка - њиве. Појате. (Од Трпéзицу према Тѐмску).

Бѐлине појате - вођњаци, ливаде, њиве. (Појате према Сóпот).

Бóјин двóр (уз Рѐку) - ливаде.

Брачичов арџ - њиве.

Бунáр (изнад Рудињѐ) - шума, ливаде.

Витин јáз /Витина воденица - воденица, баште. Јаз.

Вишњица - њиве. (У Вишњицу билó селó Каменица).

Вър-лазиње - шума, пашњак. (Дѐсно од Тѐмску према Церóву).

Зáлин грóб - њиве.

Кáменица - село из предања. (Причáли су ми стáри да се тáко звáло селó које је билó у тѐмачку Вишњицу, на се преселило близу Београд и там се зове Вишњица. Милан Ђорђевић, 1973).

Клајђа - река, долина, ливаде, пашњаци, шума, њиве. Огранак кошаве који дува низ долину Клајђа такође се зове Клајђа.

Кривуља - виногради, њиве. Једно од два сеоска гробља.

Куси дѐл - равница, њиве.

Лешкá лукá (до Рѐку) - зараван; њиве; вир.

Луѓ - ливаде, њиве. Одавно биле само ливаде.

Луљин кáмик - стена. Стена у Мáлој страни и куће поред ње.

Манасти́рско - шума, вођњаци, баште. Потез око Манастира Светог Ђорђа.

Мѐзина бáра - млака, шума, виногради. Заселак.

Миђино гóвно (у селó) - пашњак, ливада. Део села.

Нá-стубал - извор, шума, пашњак, ливаде. Заселак.

Пѐтрова рѐка - река.

Прова́лац (Тм, Ор) - урвина, њиве, виногради. Врло плодне њиве. (*Кóпамо úму у тéмачко, Прова́лац; Тéмитање ни јуре да не поткóпујемо. Бз, Рг*).

Ра́годешћи брòд - њиве. Газ преко Темштице где прелазе Рагодешани када иду у Пирот.

Рајчи́ница (све до Станиче́ње и Кума́ново) - чука, поток, пашњак, њиве, баште. Чесма.

Свињарити́ца - њиве, виногради. (*Свињарити́ца пра́ви рај, зре́ле цре́шње за Пр́ви мај*).

Сíзов тра́п (Рг, Тм) - коса, њиве. Између Рагодеша и Стубала.

Ђо́ћа - брдо, њиве. Брдашце у Кусиделу.

Устръ́шан /Усты́шн (према Ку́маново) - пашњак, шума, воћњаци, баште. Заселак: куће, појате.

Цари́на - њиве, виногради. Место код Вишњице.

Цре́нац /Цренъ́ц - пашњак, виногради, њиве. (Има Го́рњи цре́нац и До́лни цре́нац, све су њиве).

Чалма́р - врх, стена, шума, пашњак.

Че́шма - њиве. Чесма.

Чи́ничов тра́п /Ча́ничов тра́п - њиве.

КАЗИВАЧИ: 1. Зорица Костић, 1957. 2. Милан Ђорђевић, 1973.

ТОПЛИ ДО (*Топлодо́л, То́пли До́л*). (*Најимућни су били То́мичови, Ђорго́ви, Сла́внини, Сíмћини*. Радивоје Мадић, 1933). РОДОВИ: Каравéле; Качема́новци (*Наши́ јели мло́го качема́к, па смо на по то́ва Качема́новци*. Миодраг Цветковић, 1937).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Боси́љград (у Топлодо́лсћи јеља́к) - стена, шума.

Мађило́ва њива - њиве.

Меџ два-до́ла - пашњаци, шума. (*Пасту́ви у Пу́тин вртоп, у Геши́ково, у Јелу́, у Лъ́сну лива́ду, Вртоп, Меџ два-до́ла, и тамо јесени пасу́*).

Смрданс́ће појате - пашњак, ливаде. Појате.

КАЗИВАЧ: Миодраг Дадић, 1937.

ТРЊАНА (*Трња́на*). Атар нема јасну границу. (*Трња́на неје има́ла чис по́сед; у наш а́тар има мло́го крупъ́чко и изво́рско*).

ЦЕРЕВ ДЕЛ (*Церéвдел*). (*На По́јиште Церéвац утэ́на Камичанина и за крвину́ да́ли су наши од сéлско од Дилима́нску водени́цу до По́јиште. Узводно су водени́це: Дилима́нска, Јосина и Петра́ћина /Тодоро́ва. Камен Петровић, 1929*). РОДОВИ: Стојанчини (Ла́за). КУЛТНА МЕСТА: Церéвска црквица у шуму изнад селó. (*Идемо већино́м на Ра́спети пéтак и на Ускрс. Же́не кола́чи омéсе, иду там. Ишла́ сам и ја на ту́ја црквицу. Тица Тодоровић, 1933*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Кладенац у село - извор. (На тија кладенац испод Ђалини у село зими је вода та топла, а лети ладна).

Кусувранска њива - њиве.

Мијалкова огрења (ЦД, Бер) - шума, пашњак, ливаде.

ЦЕРОВА (Церова). Иако је у долини Клајђе, притоке Темштице, село је изложено јаком и хладном ветру клајђи, који дува кроз њу и који наставља кошаву. Услови за ратарство и сточарство су прилично скромни, а и пољопривредне површине су релативно мале, тако да је оскудица терала Церовчане да масовно иду у печалбу. Услови за повртарство и воћарство су повољни. Неколико занатлија ради само за сеоске потребе, а било је и кафана које су дочекивале бројне путнике и рабације на важном путу. **РОДОВИ:** Алимџинци, део Магдичоваца, надимак по муцавцу који је јео као ала (*Св. Никола*); Арнаџи, од њих су Мачкарци и Кондирковци (*Свети Никола*); Вељинци, в. Коралевци (*Св. Лука*); Влајчовци (*Св. Никола*); Денчини; Ибричковици, од Мачкарци (*Св. Никола*); Ђивковчање, в. Коралевци (*Св. Лука*); Јанковци (*Св. Ђорђа*); Кондирковци, од Мачкарци (*Св. Никола*); Коралевци, сродни са Вељинцима и Ђивковчанима (*Три брата: Ђиво, Веља и Лука, који је најстарији и по занимању је колар, по њега име на фамилију*), досељени из Црног Врха, из махале Грвљаса (*Св. Лука*); Луковци (*Св. Ђорђа*); Магдичовци, име по баба-Магди, из Алдине Реке, коју је Турчин населио (*Св. Никола*); Мачкарци, од њих су Ибричковици и Кондирковци (*Св. Никола*); Мачкарци, досељени из Темске (Обрад); Младичовци (Суска); Тупанковици (*Св. Ђорђа*); Ђелешовци (*Оснивач фамилије бранио имање камењем, гађао Турчина, на му Турчин викао: -Е, бре, келеш*) (*Св. Јован*); Чарапци (Ђивко, Млаца), досељени из Топлог Дола (*Св. Никола*). Снежана Јовановић, рођена Јеленковић, 1948, прича: *Када су Турци излели, Арнаџи се оженили и одоми у Церову и туј фамилију зову Арнаџи. Деда од њи живи је сто и три године. Они су бистра фамилија. Село неје давало да се сарањују у исто гробље с Церовци, па је подигнуто једно гробље за њи и са Церова има две гробља. Ђиво Јовановић, рођен 1938, преноси казивање свога деде Светозара Јовановића, који је од Ђивковчана: Три брата из црновршке Грвљасе доселе се у Церову. Лука, најстарији брат, иначе колар, при деоби земљишта, узима за себе најбоље и оно што је поред пута, затим бира средњи брат Ђиво, а најмлађи брат Веља бира под врх брда, где су повољнији услови за сточарство.* **ОБРОЦИ:** 1. *Свети Илија* код цркве у селу. 2. *Света Богородица* изнад цркве у селу (према Мирковцима). 3. *Свети Арханђел* на Кину. **ЛЕКОВИТ ИЗВОР:**

Лековџн кладенац (*Там си мијемо очи када ни болу. Остаџимо белџгу црџен конџи, пару*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Ан на Кулу - узбрдица, пашњак, шума. Одмориште за рабације и пролазнике. (*Буџачање су се там одмарали на пут за Пирот*).

Борков кладенац (*у Брешковац*) - извор.

Вешаловац /Голџми камик - стена. Висока, надвисује околину.

Грџваљос /Дол - поток, долина, шума, воњњаци, њиве. Део села.

Име према засеоку из Црног Врха из кога су се доселили становници тог дела села.

Кладенац на Кин - извор. (*Водаџа отиџа према Тимок*).

Микаилова врџина - стаза.

Оградња - воњњаци.

Раџшин шумљаџ - шума.

Страџа (*на Кин*) - заобљен врх, шума, њиве. У близини Кинџа и некадашње куле.

Триџкова чуџа - врх, стена, шума. (*Шеверџк има*). Појате.

Трџсје - извор, млака, шума.

Турска кула на Кин - извор, пашњак, шума. Биле зидине од некадашње куле.

Царина (*на Кин*) - остаци рушевине. Била зграда сазидана у 19. веку.

КАЗИВАЧИ: 1. Обрад Живковић, 1924. 2. Ивко Јовановић, 1938. 3. Снежана Јовановић, 1948.

ЦРВЕНЧЕВО (*Црџенче*). (*Црџенче је од две фамџлије: Раџковци су десно, а Голубовци лево. Живојин Цветковић, 1954*).

МИКРОТОПОНИМИЈА: *Миро* - њива. (*Имамо њиву Миро, било тамо миро, круџка одма до село, до Верџу. Деџа ми је говорџл немој си даџаш Миро, најбоља њива*).

ЦРНОКЛИШТЕ (*Црноклиште*). РОДОВИ: Дрџшковци (*Били смо дваџес куће*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Влџослаџица (*Цр, Вр*) - њиве. Пут ка Враништу.

Остри камик (*под Белџву*) - стена.

ЧИНИГЛАВЦИ (*Чинџглоџци*). РОДОВИ: Пашалигови (*Ђџера*); Тунџе (*Кућа њим је у Падџну*).

КУЛТНА МЕСТА: *Црџквица на Горња корџта*: Обрушена црџквица у дворишту. (*Црџквица у двор, на Горња корџта, још стојџи, паџло. Златаре траџџили злато на џу сруџили*).

МИКРОТОПОНИМИЈА:

Чóринска бáра - поток; бујична вода. Дотиче из правца Срећковца у реку *Гíнску* (*Дотéче Чóринската бáра, замáлко да се уда́вим*).

Шулетáнове ливáде - ливаде. Место сабора. (*На тíја д́н сва óмладина излéзне пред с́нце на Шулетáнове ливáде*).

ШУГРИН (*Шугрíн*). МИКРОТОПОНИМИЈА: *Бíло* - коса, пашњак, честар.

ЛИТЕРАТУРА

Микротопонимија слива Темштице и Топлодолске реке. (1996). *Пиротски зборник*, 22, 115-189.

Златковић, Д. (1998). Микротопонимија слива Височице – Средњи Висок. *Пиротски зборник*, 23-24, 183-246.

Златковић, Д., Васић, Ј. (2000). Микротопонимија слива Височице – Горњи Висок од Славиње до Владикине плоче. *Пиротски зборник*, 25-26, 105-168.

Златковић, Д. (2002). Микротопонимија Старе планине - Горњи Висок од Браћевца до Влковије, и Шугрин. *Пиротски зборник*, 27-28, 111-157.

Златковић, Д. (2006). Микротопонимија десне обале Нишаве од Милојковца и Обреновца до Градашнице и Нишора. *Пиротски зборник*, 31, 125-205.

Златковић, Д. (2008). Микротопонимија десне обале Нишаве од Сопота до Враништанске реке, и Станичење. *Пиротски зборник*, 32-33, 187-246.

Златковић, Д. (2009). Микротопонимија леве обале Нишаве од Срећковца до Држине. *Пиротски зборник*, 34, 245-330.

Златковић, Д. (2011). Микротопонимија слива Расничке и Костурске реке. *Пиротски зборник*, 35-36, 227-335.

Златковић, Д. (2013). Микротопонимија леве обале Нишаве од Малог Јовановца до Пирота. *Пиротски зборник*, 37-38, 311-350.

Златковић, Д. (2014). Микротопонимија слива Топлодолске реке и Темштице. *Пиротски зборник*, 39, 203-240.

Примљено/ Received on 20.06.2017.

Ревидирано/ Revised on 11.08.2017.

Прихваћено/ Accepted on 04.10.2017.